

Občina Tolmin

MI
SMO
MI
BOMO

Lokalni program za mlade v občini Tolmin
2017 - 2022

Mladost je nekaj, kar imajo samo mladi in kar cenijo samo starejši.

[Agnar Mykle]

KAZALO

UVOD	3
1. ZAKONODAJNA UREDITEV MLADINSKEGA SEKTORJA V REPUBLIKI SLOVENIJI	4
2. OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV	8
3. POSTOPEK PRIPRAVE LOKALNEGA PROGRAMA ZA MLADE	10
4. POLOŽAJ MLADIH V OBČINI TOLMIN.....	13
4.1 PRIKAZ STATISTIČNIH PODATKOV S PODROČJA MLADIH V OBČINI TOLMIN.....	13
4.2 AKTUALNO STANJE NA PODROČJU MLADINE V OBČINI TOLMIN	18
5. KLJUČNE USMERITVE LOKALNEGA PROGRAMA ZA MLADE.....	35
6. STRATEŠKI CILJI IN UKREPI PO POSAMEZNIH PODROČJIH	36
6.1. IZOBRAŽEVANJE	36
6.2. ZAPOSLOVANJE.....	38
6.3. STANOVANJSKE RAZMERE	40
6.4. PROSTI ČAS, ŠPORT, KULTURA, DRUŽBENE DEJAVNOSTI.....	42
6.5. MLADINSKO ORGANIZIRANJE IN PARTICIPACIJA MLADIH	44
6.6. INFORMIRANJE.....	47
7. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE LOKALNEGA PROGRAM	49
8. ZAKLJUČEK.....	50
9. TERMINSKI NAČRT.....	52
10. VIRI IN LITERATURA.....	55

1. UVOD

Evropska komisija in Urad Republike Slovenije za mladino opredeljujeta kategorijo mladih kot tiste posameznike, ki ustrezajo starostni skupini med 15 in 29 let. Mladi so ena najbolj ranljivih skupin v družbi, ki se sooča s številnimi izzivi in preizkušnjami in za uspešno soočanje z njimi je pomembno vzpodbudno okolje, v katerega so vključeni.

Lokalni program za mlade v občini Tolmin pod sloganom MI SMO – MI BOMO bo za obdobje od leta 2017 do 2022 načrtal delovanje na področju mladih. Pripravila ga je delovna skupina, ki jo je imenoval župan Uroš Brežan. V njej so sodelovali predstavniki mladinskih organizacij oziroma organizacij za mlade, zainteresirane javnosti, vzgojno-izobraževalnih institucij, občinske uprave ter Zavoda za kulturo, šport in mladino občine Tolmin. Vodenje delovne skupine je bilo zaupano podžupanji Martini Kenda.

Večino v delovni skupini so predstavljali mladi, katerim je bila na ta način dana možnost, da aktivno sodelujejo in zastopajo svoje interese v procesu priprave tega strateškega dokumenta. Z namenom analize obstoječega stanja v mladinskem sektorju na lokalni ravni je bila pripravljena spletna anketa za mlade, ki jo je izpolnilo preko dvesto mladih. Mladi so imeli možnost aktivnega sooblikovanja strategije tudi na javnem dogodku za mlade, katerega namen je bila javna predstavitev priprave lokalnega programa za mlade in obravnava strateških ciljev ter ukrepov, ki jih je delovna skupina pripravila na podlagi analize stanja na področju mladih v občini Tolmin.

Področja, ki jih v okviru mladinskega sektorja obravnava program, so:

- izobraževanje,
- zaposlovanje,
- stanovanjske razmere,
- prosti čas, kultura in družbene dejavnosti,
- mladinsko organiziranje in participacija mladih,
- informiranje.

Predlagani strateški cilji in ukrepi so bili oblikovani na podlagi analize obstoječega stanja področja mladih v občini Tolmin, analize spletne ankete za mlade ter z upoštevanjem usmeritev nacionalnih ter internacionalnih strateških in strokovnih podlag, ki opredeljujejo področje mladih.

Program se sprejema za obdobje od leta 2017 do 2022. Z namenom spremljanja uresničevanja strateških ciljev oziroma ukrepov lokalnega programa mladih bo župan imenoval delovno skupino, katere cilj bo spremljanje uresničevanja programa ter evalvacija po zaključku časovnega obdobja, za katerega se ta strateški dokument sprejema.

2. ZAKONODAJNA UREDITEV MLADINSKEGA SEKTORJA V REPUBLIKI SLOVENIJI

V slovenski zakonodaji področje mladih oziroma mladinski sektor urejata dva zakona, in sicer **Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS)** [Uradni list RS, št. 42/2010] in **Zakon o mladinskih svetih (ZMS)** [Uradni list RS, št. 70/2000 in 42/2010]. ZJIMS opredeljuje mladinski sektor in določa javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju. ZMS pa ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti.

Področje mladih na državnem nivoju urejata še **Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022 (ReNPM13–22)** [Uradni list RS, št. 90/2013] in **Pravilnik o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju** [Uradni list RS, št. 47/2011].

ZAKON O JAVNEM INTERESU V MLADINSKEM SEKTORJU (ZJIMS)

Javni interes na področju mladinskega sektorja se na podlagi ZJIMS uresničuje z zagotavljanjem:

- normativnih in drugih pogojev za razvoj področij mladinskega dela in vključevanja mladinskega vidika v strategije, politike ter ukrepe, ki vplivajo na mlade, ter
- finančne podpore mladinskim programom in programom za mlade, vključno s podporo mladinski infrastrukturi.

6. člen ZJIMS določa, da so za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju na lokalni ravni pristojni organi samoupravne lokalne skupnosti, 9. člen ZJIMS pa pravi, da morajo pri uresničevanju javnega interesa v mladinskem sektorju država in samoupravne lokalne skupnosti sodelovati z organizacijami v mladinskem sektorju.

Lokalna skupnost lahko po ZJIMS [27. člen] izvaja mladinsko politiko na lokalni ravni skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju.

V ZJIMS so navedeni naslednji načini uresničevanja mladinske politike na lokalni ravni:

- sprejetje lokalnega programa za mladino,
- ustanovitev delovnega ali posvetovalnega telesa za mladinska vprašanja,

- finančna podpora programom v mladinskem sektorju in
- izvajanje drugih ukrepov v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.

Način sofinanciranja programov v mladinskem sektorju določa 18. člen ZJIMS, v katerem je navedeno, da se sofinanciranje tovrstnih programov izvaja na podlagi javnega razpisa in javnega poziva. Posredni načini sofinanciranja mladinskih programov so opredeljeni tudi z zagotavljanjem mladinske infrastrukture in oblikovanjem ustreznih ukrepov za razvoj mladinskega dela in mladinske politike na lokalni ravni.

ZAKON O MLADINSKIH SVETIH (ZMS)

ZMS ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje mladinskih svetov lokalnih skupnosti. ZMS določa, da se v mladinski svet lokalne skupnosti združujejo mladinske organizacije, opredeljene v ZJIMS, ki imajo najmanj 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let in 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta in sedež v tej samoupravni lokalni skupnosti. Članice mladinskega sveta lokalne skupnosti, ki so hkrati združene v zvezo mladinskih organizacij na lokalni ravni, imajo lahko v mladinskem svetu lokalne skupnosti le skupnega predstavnika.

Dejavnost oziroma naloge mladinskega sveta lokalne skupnosti so opredeljene v 5. členu ZMS:

- izvajanje in sodelovanje pri izvajanju mladinskega dela in drugih dejavnosti na področjih mladinskega sektorja v skladu z zakonom, ki ureja javni interes v mladinskem sektorju,
- zagotavljanje pogojev za delovanje in razvoj interesnih oblik združevanja mladih,
- omogočanje sodelovanja mladih pri sprejemanju zakonskih in drugih predpisov, ki vplivajo na življenje in delo mladih, ter
- opravljanje drugih nalog za uveljavljanje interesov mladih, opredeljenih s temeljnim aktom.

Lokalne skupnosti oziroma njeni organi, v katerih obstajajo mladinski sveti lokalnih skupnosti, morajo po določbah 6. člena ZMS pred določanjem predlogov predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje in delo mladih, o tem obvestiti mladinski svet lokalne skupnosti.

Mladinski sveti lokalnih skupnosti se po določbah ZMS med drugim lahko financirajo tudi iz proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti. Tako lahko občinski svet občine, v kateri deluje mladinski svet lokalne skupnosti, v proračunu občine predvidi sredstva, ki so namenjena za delovanje mladinskega sveta lokalne skupnosti na podlagi predloženega programa.

RESOLUCIJA O NACIONALNEM PROGRAMU ZA MLADINO 2013–2022 [ReNPM13–22]

Na podlagi 16. člena ZJIMS je Državni zbor Republike Slovenije leta 2013 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu za mladino 2013–2022 [ReNPM13–22]. Temeljni cilj nacionalnega programa je zagotoviti usklajeno izvajanje enotnega in pregledno urejenega sistema medresorskih prioritet in ukrepov, ki naj izboljša razmere oziroma ponudi rešitve problemov na ključnih točkah. Značilnost nacionalnega programa za mladino je, da je to t. i. horizontalni program – združuje ukrepe s področij, ki so v pristojnosti različnih ministrstev, da bi tako ustvarili novo kakovost, zagotovili njihovo usklajenost in vidnost.

Nacionalni program zajema naslednja področja [zraven so navedeni cilji v okviru posameznega področja]:

- **IZOBRAŽEVANJE** [izboljšanje kompetenčne opremljenosti mladih, povečanje mednarodne mobilnosti mladih],
- **ZAPOSLOVANJE IN PODJETNIŠTVO** [olajšati mladim začetek delovne kariere, izboljšanje kakovosti zaposlitev, omogočiti lažje usklajevanje poklicnega ter zasebnega in družinskega življenja],
- **BIVANJSKE RAZMERE MLADIH** [zagotavljanje kapacitet in sistemsko urejena dostopnost stanovanj za mlade, dostopnost stanovanj za mlade in vzpostavitev podpornih mehanizmov],
- **ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE** [spodbujanje redne telesne dejavnosti, uravnoteženega prehranjevanja in vzdrževanja priporočene telesne teže med mladimi v starosti med 15 in 29 let, preprečevanje kajenja in prvih poskusov kajenja, tvegane in škodljive rabe alkohola in prepovedanih drog, zagotavljanje zdrave in varne zabave mladih ter obvladovanje nasilja, povezanega s športom, in vandalizma, krepitev skrbi za spolno in reproduktivno zdravje mladine ter načrtovanje družine, krepitev pozitivnega duševnega zdravja med mladimi in zmanjševanje umrljivosti zaradi samomora med mladimi, zagotavljanje višje ravni varnosti in zdravja pri delu za mlade delavce, izboljšanje prometne varnosti ter zmanjševanje števila poškodb in smrti mladih v prometu, izboljšanje potovalnih navad med mladimi kot zaveza k trajnostni mobilnosti],
- **MLADI IN DRUŽBA TER POMEN MLADINSKEGA SEKTORJA** [spodbujanje participacije in zastopanosti mladih žensk in moških, spodbujanje ustanavljanja in razvoja organizacij v mladinskem sektorju, razvoja ključnih področij mladinskega sektorja ter zagotavljanje delovanja neorganizirane mladine, spodbujanje vključevanja v mednarodno mladinsko delo in učnih mobilnosti v mladinskem delu ter njihova krepitev, okrepitev segmenta raziskav in analiz na področju mladine, spodbujanje prostovoljstva med mladimi, spodbujanje trajnostnega načina družbenega delovanja s poudarkom na prehodu v nizkoogljično družbo in zeleno gospodarstvo, večja socialna vključenost mladih z manj priložnostmi],
- **KULTURA, USTVARJALNOST, DEDIŠČINA IN MEDIJI** [skrb za dostopnost kakovostne kulturne ponudbe in participacije mladih v kulturi, skrb za pismenost v slovenskem

jeziku, drugih maternih jezikih in tujih jezikih ter medijsko pismenost, kultura in ustvarjalnost sta v družbi prepoznana kot temelja splošne izobrazbe vsakega posameznika).

V nacionalnem programu je najprej nazorno utemeljena pomembnost posameznega področja za življenje mladih. Izpostavljeni so trendi skozi čas in primerjave s položajem drugih generacij v Sloveniji ter stanjem v drugih evropskih državah. Temu sledijo cilji, ki so skladni s slovenskimi in evropskimi strateškimi dokumenti. Posameznemu cilju je določeno merilo, izhodiščna vrednost in pričakovani razvojni učinek. Določena so prioriteta področja, ki podpirajo uresničitev cilja, nosilec (ali več nosilcev) na vladni ravni ter finančni vir in obdobje uresničevanja. Posamezno prioriteto področje se zaključi s kazalniki, ki so podlaga za merjenje učinkov ukrepov.

PRAVILNIK O IZVAJANJU ZAKONA O JAVNEM INTERESU V MLADINSKEM SEKTORJU

Pravilnik o izvajanju zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju je podzakonski akt, ki podrobneje določa pogoje za podelitev statusa organizacij v javnem interesu v mladinskem sektorju, postopek izbire upravičencev do sofinanciranja v mladinskem sektorju ter merila in način podelitve državnih priznanj v mladinskem sektorju.

3. OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV

ZJIMS opredeljuje pomen izrazov s področja mladinskega sektorja, in sicer:

- **mladi** so mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15. do dopolnjenega 29. leta;
- **mladinski sektor** so področja, kjer poteka proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo in so opredeljena v 4. členu tega zakona;
- **mladinsko delo** je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interesne, kulturne, nazorske ali politične usmeritve;
- **mladinska politika** je usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami;
- **organizacija v mladinskem sektorju** je subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju, in je organizirana kot mladinska organizacija ali organizacija za mlade ali mladinski svet;
- **mladinska organizacija** je avtonomno demokratično prostovoljno samostojno združenje mladih, ki s svojim delovanjem omogoča mladim pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, oblikovanje in izražanje njihovih stališč ter izvajanje dejavnosti v skladu z njihovo interesno, kulturno, nazorsko ali politično usmeritvijo ter je organizirana kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, sindikata ali politične stranke, s tem, da ji je v temeljnem aktu te pravne osebe zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju;
- **organizacija za mlade** je pravna oseba, ki izvaja programe za mlade, vendar ni mladinska organizacija, in je organizirana kot zavod, ustanova ali zadruga;
- **mladinska infrastruktura** je fizični prostor (zemljišče ali stavba oziroma del stavbe), namenjen predvsem mladim za izvajanje mladinskega dela;
- **mladinski program** je skupek dejavnosti, ki ga izvaja mladinska organizacija in poteka med vrstniki nepretrgoma skozi večji del leta ter vključuje večje število izvajalcev in aktivnih udeležencev;
- **program za mlade** je program ukrepov v mladinskem sektorju, ki ga izvajajo organizacije za mlade z namenom zagotavljanja boljših pogojev za življenje, delovanje in organiziranost mladih ter poteka nepretrgano skozi večji del leta in vključuje večje število aktivnih udeležencev.

ZJIMS mladinski sektor opredeljuje kot področja, znotraj katerih se izvaja proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik ter mladinsko delo. Ta področja opisuje v naslednjih devetih točkah:

1. **avtonomija mladih** [doseganje čim hitrejši samostojnosti mladih za družbeno odgovorno življenje; sem prištevamo ekonomsko in osebno samostojnost z oblikovanjem življenjskih prioritete posameznika],
2. **neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih** [doseganje večje konkurenčnosti na trgu dela, ki posredno omogoča doseganje lastne avtonomije],
3. **dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti mladih** [omogoča poleg finančne neodvisnosti mladih tudi dvig gospodarske rasti in oblikovanje stabilnega gospodarskega okolja],
4. **skrb za mlade z manj priložnostmi v družbi** [oblikovanje strpne in enakovredne družbe z občutkom za pomoč in družbeno odgovornim ravnanjem],
5. **prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih** [krepitev pozitivnih osebnih vrednot],
6. **mobilnost mladih in mednarodno povezovanje** [povezovanje in druženje ter ustvarjanje strpnega okolja, ki bo omogočalo kakovosten medkulturni dialog in razumevanje drugih kultur],
7. **zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih,**
8. **dostop mladih do kulturnih dobrin in spodbujanje ustvarjalnosti ter inovativnosti mladih** in
9. **sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi** [z namenom resničnega dialoga z mladimi pri reševanju vprašanj, ki se nanašajo na mladinsko delo in mladinsko politiko].

4. POSTOPEK PRIPRAVE LOKALNEGA PROGRAMA ZA MLADE

Župan občine Tolmin Uroš Brežan je na podlagi 27. člena Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju [Uradni list RS, št. 42/2010] in 47. člena Statuta Občine Tolmin [Uradni list RS, št. 13/2009, 17/2011 in 106/2015] leta 2016 imenoval delovno skupino za pripravo Lokalnega programa za mlade v občini Tolmin, ki so jo sestavljali naslednji člani:

1. **mag. Matjaž Kos**, višji svetovalec za družbene dejavnosti na Občini Tolmin,
2. **Branko Velišček**, direktor Zavoda za kulturo, šport in mladino Občine Tolmin,
3. **mag. Branka Hrast Debeljak**, ravnateljica Gimnazije Tolmin,
4. **Matjaž Žbogar**, predstavnik zainteresirane javnosti, član Občinskega sveta Občine Tolmin,
5. **Dani Gabršček**, predstavnik Združenja slovenskih katoliških skavtov in skavtinj,
6. **Sanja Popov Leban**, predstavnica Zveze društev mladih in kreativnih Tolmin,
7. **Nika Gerbec**, predstavnica Kluba tolminskih študentov,
8. **Erik Hozjan**, predstavnik Društva tabornikov rod Puntarjev Tolmin,
9. **Bojan Drole**, predstavnik Gasilske zveze Tolmin.

Za vodjo delovne skupine je imenoval **Martino Kenda**, podžupanjo Občine Tolmin.

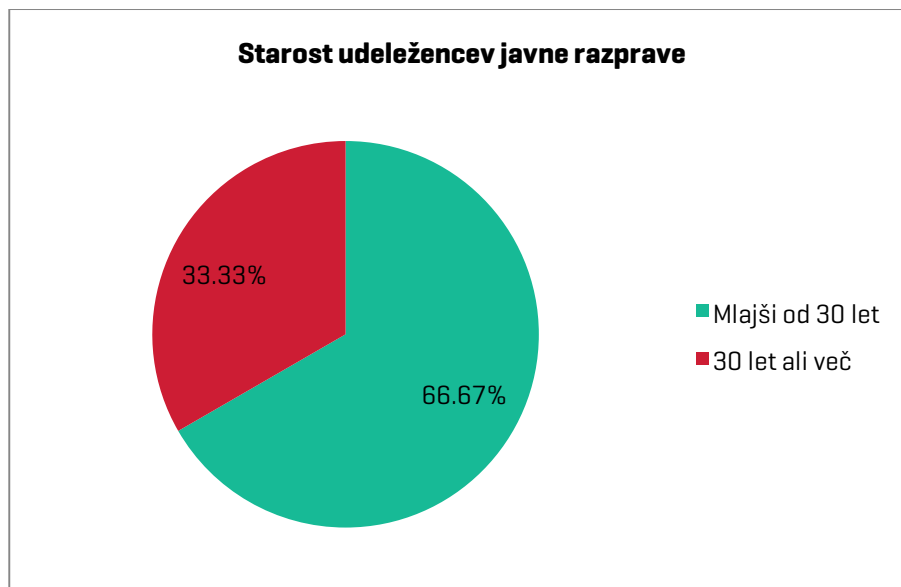
Namen izdelave tega strateškega dokumenta je prepoznati javni interes na področju mladih, predvideti načine za uresničevanje tega, opredeliti strukturo in podporno okolje mladinskega organiziranja in mladinskega dela v občini ter zagotoviti pogoje za sodelovanje mladih pri sprejemanju odločitev, ki vplivajo na življenje in delo mladih v lokalni skupnosti. V izhodišču je bil zavzet pristop, da je program hkrati lahko orodje mladih, da skozi proces priprave sami oblikujejo pogoje lastnega organiziranja in si na ta način sami določijo način, področje in stopnjo vključenosti v procese odločanja.

Aktivnosti za pripravo programa je koordinirala delovna skupina, v katero so bili aktivno vključeni predstavniki mladih. Za namen analize obstoječega stanja je delovna skupina med drugim pripravila spletno anketo za mlade. Na podlagi rezultatov ankete in upoštevajoč tako ugotovitve predhodno izvedenih dogodkov za mlade kot tudi usmeritve nacionalnih in internacionalnih strateških dokumentov ter zakonskih aktov za področje mladih so bili opredeljeni strateški cilji in ukrepi ter njihovi nosilci.

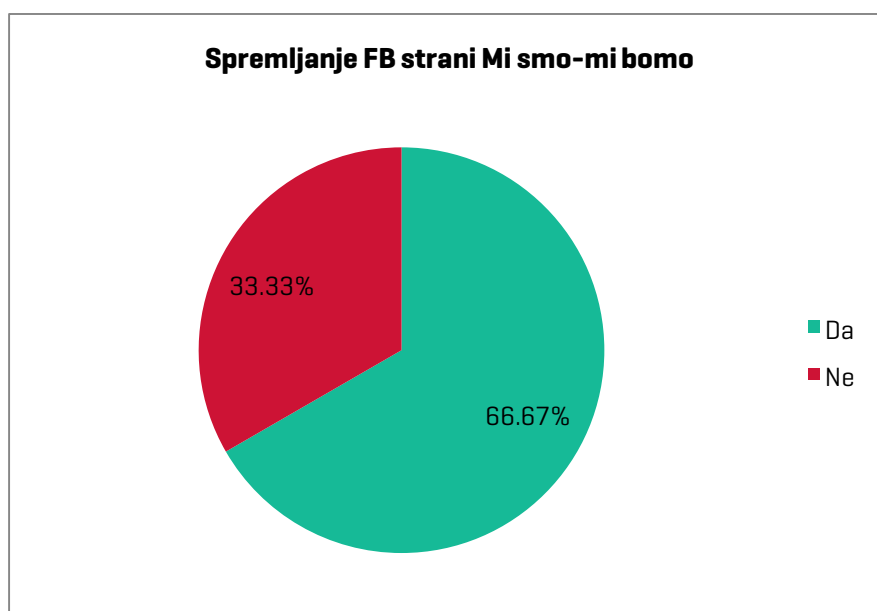
Delovna skupina je 17. 2. 2017 pripravila javno predstavitev strateških ciljev in predvidenih ukrepov v predlogu programa. Udeležencem so bili uvodoma predstavljeni dotedanje delo skupine in predlog strateških ciljev ter ukrepov. V nadaljevanju so se udeleženci razdelili na štiri omizja, vsako je obravnavalo svoje področje, ki ga opredeljuje predlog programa za mlade, vodili pa so jih člani delovne skupine. V diskusiji je delovna skupina zbrala mnogo novih pobud in predlogov mladih, ki jih je preučila in ustrezno upoštevala pri pripravi

končne vsebine programa. Po zaključenem dogodku so mladi imeli možnost podati dodatna mnenja ali pobude na elektronski naslov tolmin.mladi@gmail.com.

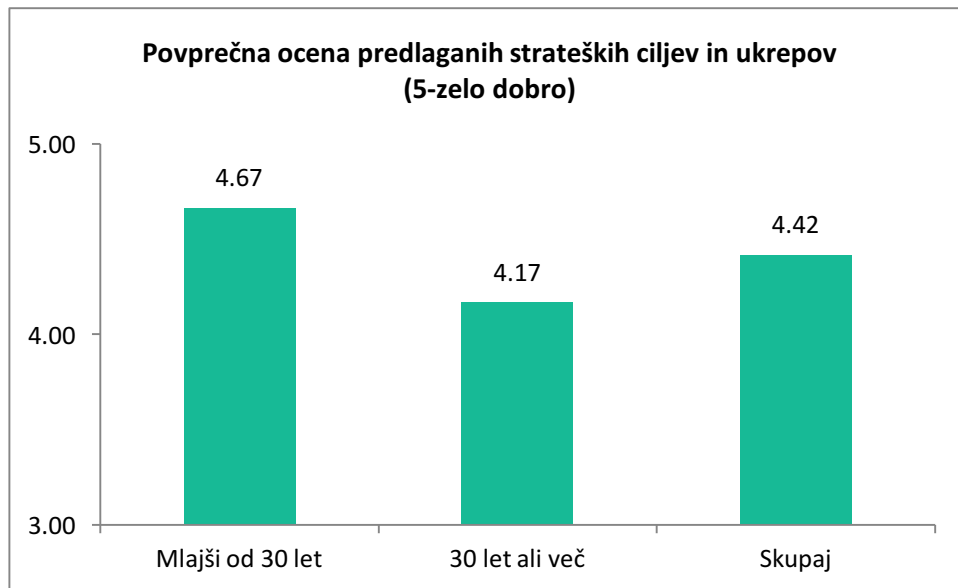
Udeleženci javne predstavitve so po zaključku izpolnili anketni vprašalnik, katerega rezultate prikazujemo v nadaljevanju.

Iz grafa je razvidno, da so večino udeležencev javne predstavitve predstavljali tisti, ki so mlajši od 30 let.

Večina udeležencev spremlja Facebook stran Mi smo – mi bomo, kjer so mladim na voljo ažurne informacije s področja mladinskega sektorja tako v občini kot tudi širše.

Udeleženci javne predstavitve so predlagane strateške cilje ocenili s povprečno oceno 4,42, bolje so jih ocenili tisti udeleženci, ki so mlajši od 30 let.

Končen predlog Lokalnega programa za mlade v Občini Tolmin je delovna skupina obravnavala na svoji seji dne 5. 6. 2017. Na podlagi določil področnih pravnih aktov je potrebna obravnava predloga Lokalnega programa za mlade na seji Odbora za družbene dejavnosti Občine Tolmin ter potrditev na seji Občinskega sveta Občine Tolmin.

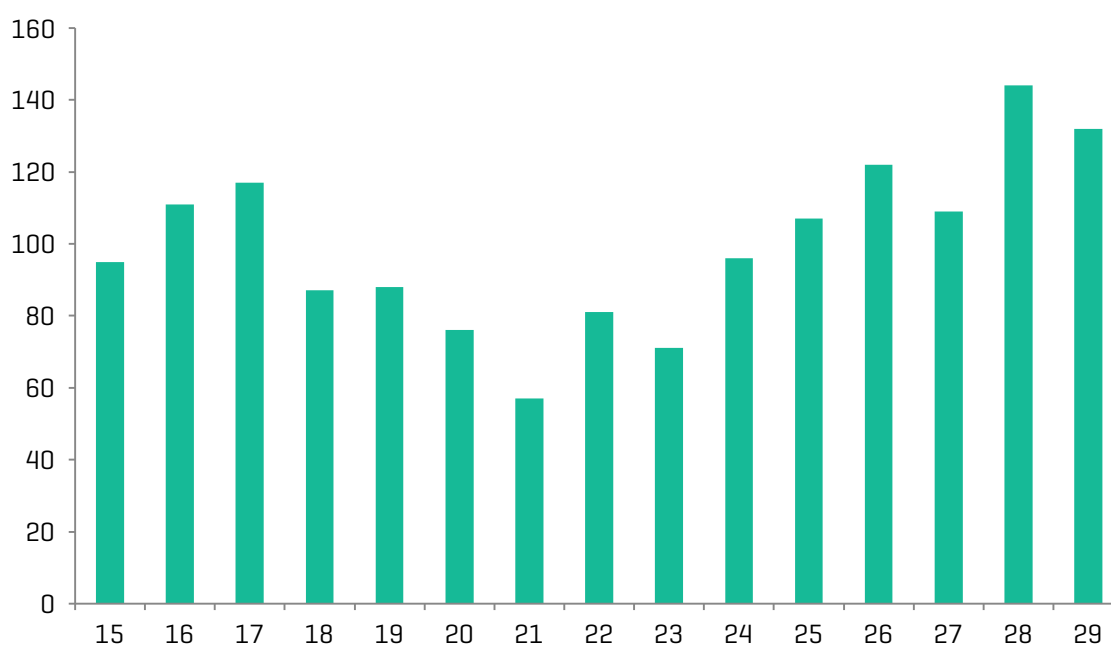
5. POLOŽAJ MLADIH V OBČINI TOLMIN

5.1 PRIKAZ STATISTIČNIH PODATKOV S PODROČJA MLADIH V OBČINI TOLMIN

V začetku leta 2016 je bilo v Sloveniji 327.000 mladih [15–29 let], to je 16 % prebivalcev Slovenije. Delež mladih se v Sloveniji zmanjšuje, še pred desetimi leti so predstavljali več kot 20 % prebivalstva. Med mladimi je bilo 6 % tujih državljanov, kar je za 0,8 odstotne točke več kot pred petimi leti¹.

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je v letu 2016 v Občini Tolmin živelo 11.256 prebivalcev, od tega 1493 mladih v starosti med 15 in 29 let, in sicer 821 moških in 672 žensk².

Graf 1.: Prikaz števila mladih v občini Tolmin glede na starost.

Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da je bilo v občini Tolmin v letu 2016 največ mladih starih 28 let, najmanj pa je bilo tistih, ki so bili stari 21 let.

¹ Statistični urad Republike Slovenije [SURS].

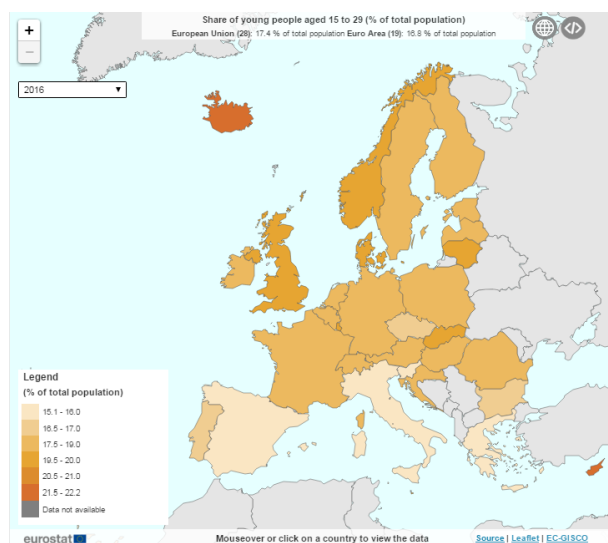
² Statistični urad Republike Slovenije [SURS].

Tabela 1.: Število in delež mladih v Sloveniji in Občini Tolmin v obdobju od 2008 do 2016.

		Slovenija	občina Tolmin
2008	prebivalstvo skupaj	2022629	11820
	mladi (15-29 let)	396849	2171
	delež	19,62 %	18,37 %
2009	prebivalstvo skupaj	2042335	11702
	mladi (15-29 let)	391923	2063
	delež	19,19 %	17,63 %
2010	prebivalstvo skupaj	2049261	11674
	mladi (15-29 let)	381441	1977
	delež	18,61 %	16,94 %
2011	prebivalstvo skupaj	2052496	11626
	mladi (15-29 let)	369573	1883
	delež	18,01 %	16,20 %
2012	prebivalstvo skupaj	2056262	11646
	mladi (15-29 let)	361179	1830
	delež	17,56 %	15,71 %
2013	prebivalstvo skupaj	2059114	11570
	mladi (15-29 let)	349773	1743
	delež	16,99 %	15,06 %
2014	prebivalstvo skupaj	2061623	11430
	mladi (15-29 let)	340029	1615
	delež	16,49 %	14,13 %
2015	prebivalstvo skupaj	2063077	11336
	mladi (15-29 let)	330871	1538
	delež	16,04 %	13,57 %
2016	prebivalstvo skupaj	2064241	11256
	mladi (15-29 let)	323349	1493
	delež	15,66 %	13,26 %

Iz tabele je razvidno, da delež mladih tako v Sloveniji kot tudi v občini Tolmin v zadnjih devetih letih konstantno pada.

Slika 1.: Prikaz deleža mladih v celotni populaciji v letu 2016 – primerjava med evropskimi državami.

Iz zgornje slike je razvidno, da sta imela v letu 2016 največji delež mladih v celotni populaciji Islandija ter Ciper in sicer med 21,5 % in 22,2 %. Slovenija se je uvrstila med države z deležem mladih med 15,1 % in 16,0 %. Enak delež so imele sosednja Italija, Španija ter Grčija. Sosednje države Hrvaška, Madžarska in Avstrija so imele v primerjavi s Slovenijo višji delež mladih.

Tabela 2.: Prikaz deleža mladih v celotni populaciji v obdobju od 2008 do 2016 – primerjava med izbranimi državami v Evropi³

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Evropska unija (28 držav)	19,1	18,9	18,6	18,3	18,1	17,9	17,7	17,5	17,4
Evroobmočje (19 držav)	18,3	18,1	17,8	17,5	17,3	17,1	16,9	16,8	16,8
Belgija	18,6	18,6	18,5	18,5	18,4	18,4	18,2	18,2	18,2
Bolgarija	19,8	19,4	18,9	18,5	18,1	17,6	17,1	16,7	16,3
Češka	20,5	20,1	19,5	18,9	18,4	17,9	17,4	16,9	16,5
Danska	17,5	17,7	17,9	18,1	18,3	18,6	18,8	19,0	19,3
Nemčija	17,6	17,5	17,4	17,1	17,1	17,0	17,0	17,0	17,2
Estonija	21,5	21,1	20,7	20,2	19,7	19,2	18,6	18,2	17,7
Irska	24,1	23,4	22,3	21,1	19,9	18,9	18,2	17,6	17,5
Grčija	19,5	18,9	18,4	17,8	17,2	16,7	16,2	15,9	15,6
Španija	NP*	18,6	17,9	17,2	16,6	16,1	15,6	15,3	15,1
Francija	19,0	18,8	18,7	18,4	18,2	18,0	17,9	17,8	17,7
Hrvaška	19,2	19,0	18,8	18,6	18,4	18,3	18,1	17,9	17,6
Italija	16,1	15,9	15,7	15,6	15,5	15,4	15,3	15,2	15,1
Ciper	24,2	24,4	24,6	24,5	24,3	23,6	22,7	22,5	22,2
Latvija	22,3	21,9	21,2	20,5	20,0	19,4	18,6	18,0	17,4
Litva	21,3	21,4	21,2	20,6	20,3	20,1	19,9	19,6	19,2
Luksemburg	18,6	18,7	18,8	18,8	19,1	19,2	19,1	19,1	19,2
Madžarska	20,2	19,8	19,5	19,2	18,4	18,2	18,0	17,9	17,7
Malta	21,3	21,3	21,2	20,8	20,6	20,4	20,2	19,9	19,6
Nizozemska	18,1	18,2	18,3	18,3	18,3	18,3	18,4	18,5	18,6
Avstrija	18,8	18,9	18,9	18,8	18,7	18,6	18,5	18,4	18,4
Poljska	23,8	23,4	22,6	22,0	21,5	20,9	20,2	19,5	18,8
Portugalska	18,5	18,0	17,6	17,2	16,9	16,5	16,3	16,1	16,1
Romunija	20,5	19,0	18,9	18,8	18,7	18,5	18,4	18,2	17,8
Slovenija	19,8	19,4	18,9	18,3	17,7	17,2	16,8	16,3	15,9
Slovaška	23,7	23,3	22,7	22,1	21,5	20,9	20,4	19,8	19,2
Finska	18,8	18,8	18,8	18,7	18,6	18,5	18,2	18,1	17,9
Švedska	19,0	19,3	19,4	19,5	19,4	19,3	19,1	19,0	18,9
Velika Britanija	19,9	20,0	19,9	19,9	19,8	19,7	19,5	19,4	19,2
Islandija	22,5	22,7	22,3	22,0	21,8	21,6	21,5	21,4	21,5
Lihtenštajn	18,6	18,5	18,2	18,3	18,2	18,1	18,1	17,9	17,7
Norveška	18,9	19,1	19,2	19,4	19,6	19,7	19,8	19,8	19,8

³

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/youth/data/database>

Švica	18,3	18,4	18,4	18,5	18,4	18,3	18,2	18,1	18,0
Črna gora	21,9	21,7	21,5	21,4	21,3	20,9	20,7	20,3	20,0
Makedonija	23,8	23,6	23,5	23,2	22,9	22,5	22,1	21,7	21,3
Albanija	NP*	NP*	NP*	NP*	NP*	NP*	24,1	23,3	22,6
Srbija	19,7	19,5	19,3	18,6	18,4	18,2	17,8	17,5	17,2
Turčija	26,8	26,5	26,2	25,7	25,2	24,9	24,8	24,5	24,3
Andora	18,9	18,3	17,3	16,6	16,6	16,2	NP*	NP*	NP*
Belorusija	23,8	23,5	NP*	22,3	21,8	21,2	20,4	19,8	NP*
Kosovo	NP*	NP*	NP*	NP*	NP*	NP*	NP*	NP*	27,4
Moldavija	27,3	27,4	27,2	26,9	26,5	26,0	25,3	24,5	NP*
Rusija	24,3	23,8	23,3	22,8	NP*	NP*	20,5	NP*	NP*
San Marino	NP*	NP*	NP*	NP*	13,9	13,9	NP*	NP*	NP*
Ukrajina	23,0	22,7	22,4	22,0	21,5	21,0	20,2	19,4	NP*
Armenija	28,0	28,0	27,7	NP*	NP*	NP*	NP*	24,0	23,0
Azerbajdžan	29,2	29,3	29,6	29,2	28,8	28,2	27,5	26,7	26,7
Gruzija	24,1	23,9	23,6	23,3	23,0	NP*	21,9	21,8	20,1

*NP – ni podatka

Iz tabele je razvidno, da je za večino držav značilen trend upadanja deleža mladih v celotni populaciji. Delež mladih ne upada samo na Nizozemskem, Danskem, Norveškem in v Luksemburgu. Nižji delež mladih v celotni populaciji od Slovenije [15,9 %] ima v letu 2016 samo Italija [15,1 %].

Tabela 3.: Število diplomantov v občini Tolmin v letu 2015 glede na vrsto izobraževanja⁴.

Vrsta izobraževanja	Število diplomantov
Višje strokovno	9
Visokošolsko strokovno [prejšnje]	9
Visokošolsko strokovno [1. bolonjska stopnja]	20
Visokošolsko univerzitetno [1. bolonjska stopnja]	46
Visokošolsko univerzitetno [prejšnje]	6
Magistrsko [2. bolonjska stopnja] – enovito magistrsko	1
Magistrsko [2. bolonjska stopnja] – po končani 1. bolonjski stopnji	17
Magisterij znanosti [prejšnji] in specializacija [prejšnja]	1
Doktorsko [prejšnje]	-
Doktorsko [3. bolonjska stopnja]	2
SKUPAJ	111

V letu 2015 je v občini Tolmin terciarno stopnjo izobraževanja zaključilo 111 diplomantov. Največ je bilo tistih z visokošolsko univerzitetno izobrazbo [1. bolonjska stopnja], sledijo tisti z visokošolsko strokovno izobrazbo [1. bolonjska stopnja], najmanj pa je bilo

⁴ Statistični urad Republike Slovenije [SURS].

pričakovano tistih, ki so zaključili doktorski študij oziroma magisterij znanosti in specializacijo [prejšnji].

Tabela 4.: Študenti terciarnega izobraževanja v šolskem letu 2016/2017 s stalnim prebivališčem v občini Tolmin po vrsti izobraževanja⁵.

Vrsta izobraževanja	število vključenih
Višje strokovno	49
Visokošolsko strokovno [prejšnje]	-
Visokošolsko strokovno [1. bolonjska stopnja]	140
Visokošolsko univerzitetno [1. bolonjska stopnja]	148
Visokošolsko univerzitetno [prejšnje]	-
Magistrsko [2. bolonjska stopnja] – enovito magistrsko	35
Magistrsko [2. bolonjska stopnja] – po končani 1. bolonjski stopnji	113
Specialistično	-
Magistrsko [prejšnje]	-
Doktorsko [prejšnje]	-
Doktorsko [3. bolonjska stopnja]	12
Skupaj	497

Iz tabele lahko razberemo, da je večina študentov vpisana na prvo bolonjsko stopnjo visokošolskega univerzitetnega študija [29,8 %] in prvo bolonjsko stopnjo visokošolskega študija [28,2 %], najmanj pa na enovito magistrsko stopnjo [7 %].

Tabela 5.: Primerjava deleža delovno aktivnih mladih v letu 2016 v Sloveniji in v občini Tolmin⁶.

	15–24 let	25–29 let	skupaj	vseh mladih	odstotek delovno aktivnih
občina Tolmin	139	388	527	1493	35,30%
Slovenija	29313	80813	110126	323349	34,06%

Iz tabele je razvidno, da je bilo v občini Tolmin v letu 2016 delovno aktivnih 527 mladih v starosti od 15 do 29 let, kar predstavlja 35,30 % glede na skupno število vseh mladih v tem starostnem obdobju. Primerjava deleža delovno aktivnih mladih v občini Tolmin z deležem delovno aktivnih mladih v Sloveniji pa pokaže, da je bil odstotek delovno aktivnih mladih v občini Tolmin leta 2016 nad slovenskim povprečjem.

⁵ Statistični urad Republike Slovenije [SURS].

⁶ Statistični urad Republike Slovenije [SURS].

5.2 AKTUALNO STANJE NA PODROČJU MLADINE V OBČINI TOLMIN

OBSTOJEČI UKREPI OBČINE TOLMIN

Občina Tolmin z namenom izboljšanja položaja mladih že izvaja obsežen nabor aktivnosti. Vsakoletno v proračunu zagotavlja sredstva za sofinanciranje dejavnosti mladinskih organizacij ter organizacij za mlade. Neposredni ali posredni ukrepi Občine Tolmin v zadnjih letih, namenjeni mladim, so po obravnavanih področjih naslednji:

Izobraževanje:

- sofinanciranje regijske štipendijske sheme,
- sofinanciranje dejavnosti Gimnazije Tolmin,
- sofinanciranje preventivnih programov, namenjenih mladim,
- sofinanciranje Projektnega učenja za mlajše odrasle,
- sofinanciranje programa psihosocialne pomoči družinam,
- Občina Tolmin zagotavlja možnost opravljanja študijske oziroma delovne prakse v občinski upravi in drugih javnih zavodih, kjer Občina Tolmin nastopa kot ustanovitelj.

Zaposlovanje:

- sofinanciranje programa javnih del v javnih zavodih,
- finančna podpora programom Posoškega razvojnega centra,
- Občina Tolmin zagotavlja možnost opravljanja študijske oziroma delovne prakse v občinski upravi in drugih javnih zavodih, kjer Občina Tolmin nastopa kot ustanovitelj.

Stanovanjske razmere:

- Občina Tolmin v razpisu za dodelitev neprofitnih stanovanj uvršča mlade in njihove družine v prednostno kategorijo upravičencev,
- Pravilnik o dodeljevanju občinskih profitnih stanovanj med dodatnimi merili za uvrstitev na prednostno listo določa tudi mlade družine, če noben od staršev ni starejši od 30 let.

Prosti čas, šport, kultura in družbene dejavnosti:

- financiranje programov preživljanja prostega časa otrok in mladine med šolskimi počitnicami,
- sofinanciranje programov kulturnih društev,
- sofinanciranje programov športnih društev,
- sofinanciranje kulturnih prireditev, katerih udeleženci so tudi mladi,
- sofinanciranje glasbenega in gledališkega abonmaja,

- infrastrukturna podpora mladinskemu organiziranju in mladinskemu delu po krajevnih skupnostih.

Mladinsko organiziranje in participacija mladih:

- kontinuirano sodelovanje občinske uprave z mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade,
- sofinanciranje nevladnih organizacij, v katere so vključeni mladi.

Informiranje:

- sofinanciranje Sočasnika, v katerem so objavljene tudi informacije, ki jih prispevajo mladi,
- vzpostavljen Facebook profil Mi smo – mi bomo, na katerem so objavljene informacije za mlade.

AKTERJI NA PODROČJU MLADINSKEGA SEKTORJA V OBČINI TOLMIN

Dejavnost mladih v lokalni skupnosti obsega poleg **dejavnosti mladinskih organizacij** in **organizacij za mlade** tudi aktivnost **neformalnih skupin mladih**. V občini Tolmin v letu 2017 aktivno delujejo naslednje mladinske organizacije: Klub tolminskih študentov, rod Puntarjev Tolmin, Zveza katoliških skavtov in skavtinj, Skavtski steg Tolmin 1. Aktivne organizacije za mlade v občini Tolmin v letu 2017 pa so naslednje: Zavod za kulturo, šport in mladino Občine Tolmin, Zveza društev mladih in kreativnih Tolmin, Gimnazija Tolmin, Posoški razvojni center, Center za socialno delo Tolmin. V občini Tolmin delujejo še številna druga društva s področja kulture, športa, socialnega varstva ter druga prostovoljna društva, ki v svoje vrste vključujejo tudi mlade.

INFRASTRUKTURA IN AKTIVNOSTI NA PODROČJU MLADINSKEGA SEKTORJA

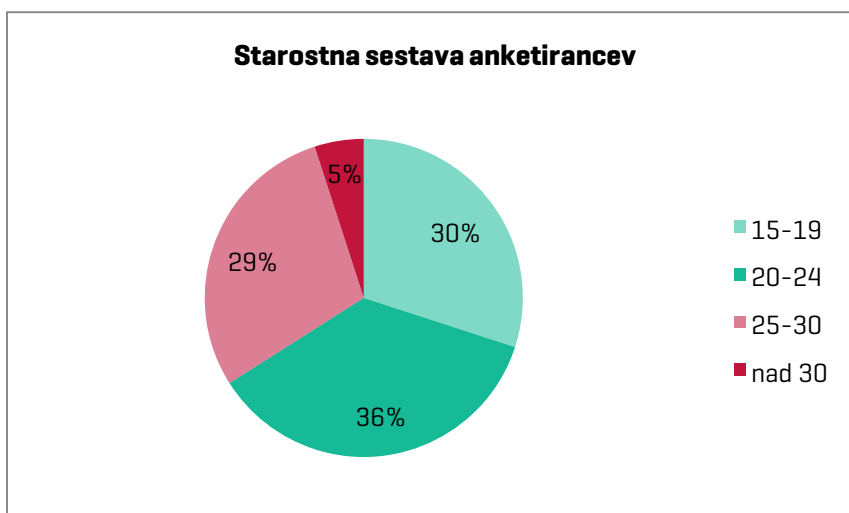
V občini Tolmin deluje center Multimedijijski center MINK. Prostor je last Občine Tolmin, od leta 2002 ga imata v najemu Klub tolminskih študentov in Zveza društev mladih in kreativnih Tolmin. Navedena zveza društev s prostorom upravlja in za izvajanje svoje dejavnosti uporablja tudi Galerijo SDK. Klub tolminskih študentov, rod Puntarjev Tolmin, Skavtski steg Tolmin 1, Zveza društev tehnične kulture Posočje, Gasilska zveza Tolmin, Planinsko društvo Tolmin, Društvo za kakovostno preživljanje prostega časa Mala hiša, Rekreativno društvo Lahnica-Volarje in Nogometni klub Tolmin imajo na voljo prostore, s katerimi upravljajo sami in v katerih izvajajo svojo dejavnost. Ostale mladinske organizacije svojih lastnih prostorov nimajo in za izvajanje svoje dejavnosti uporabljajo prostore drugih organizacij.

MNENJE MLADIH – ANALIZA ANKETE

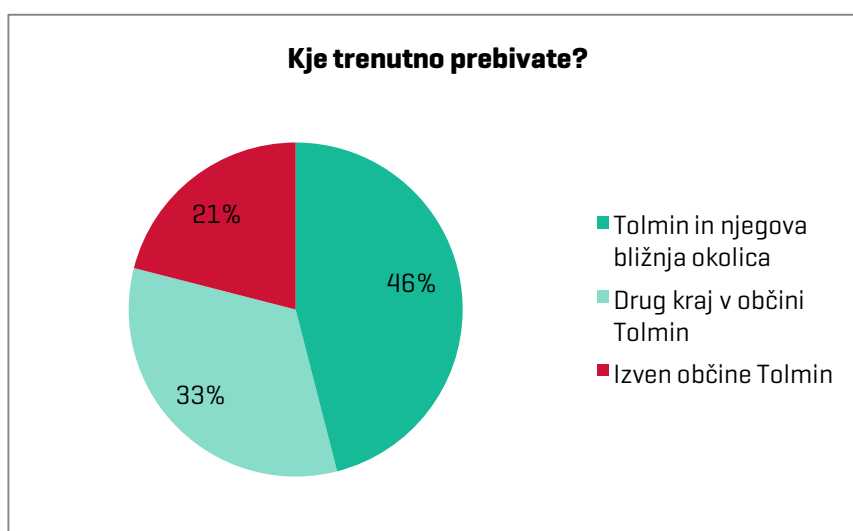
V juniju 2016 je delovna skupina pripravila in javno objavila spletno anketo za mlade, katere namen je bil izvedeti, kakšno je aktualno stanje med mladimi in s katerimi problemi se soočajo. Na tem mesu je predstavljen povzetek, celotna analiza ankete se nahaja v prilogi.

OPIS VZORCA

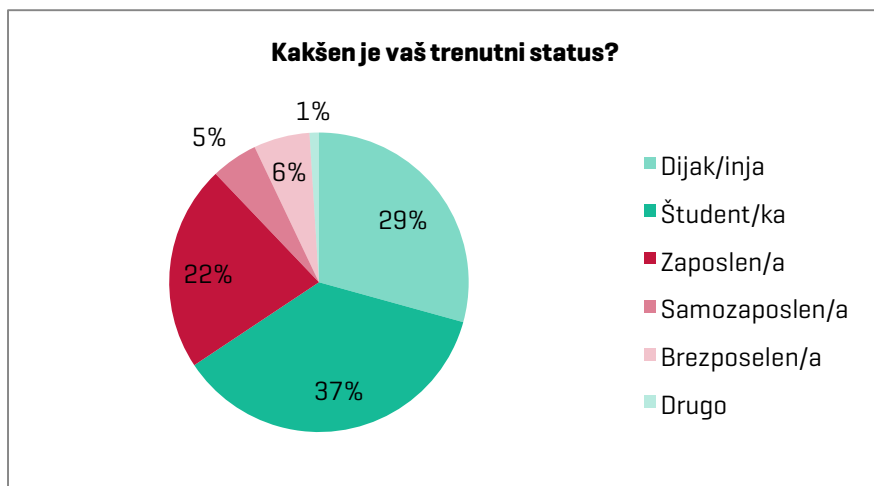
Anketo je izpolnilo 251 posameznikov [41 % moških in 59 % žensk].

Iz grafa je razvidno, da so starostne skupine anketiranih razdeljene skoraj po tretjinah (ob neupoštevanju starostne skupine nad 30 let), kar kaže na to, da je anketa skoraj enakomerno zajela celotno starostno obdobje, ki je bilo predmet analize.

Večina anketiranih biva v Tolminu in njegovi okolici, sledijo tisti, ki živijo v drugih krajih občine Tolmin, najmanjši delež anketiranih pa predstavljajo tisti mladi, ki bivajo izven občine Tolmin oziroma se šolajo izven kraja stalnega bivanja. Anketni vzorec ustreza dejanskemu stanju.

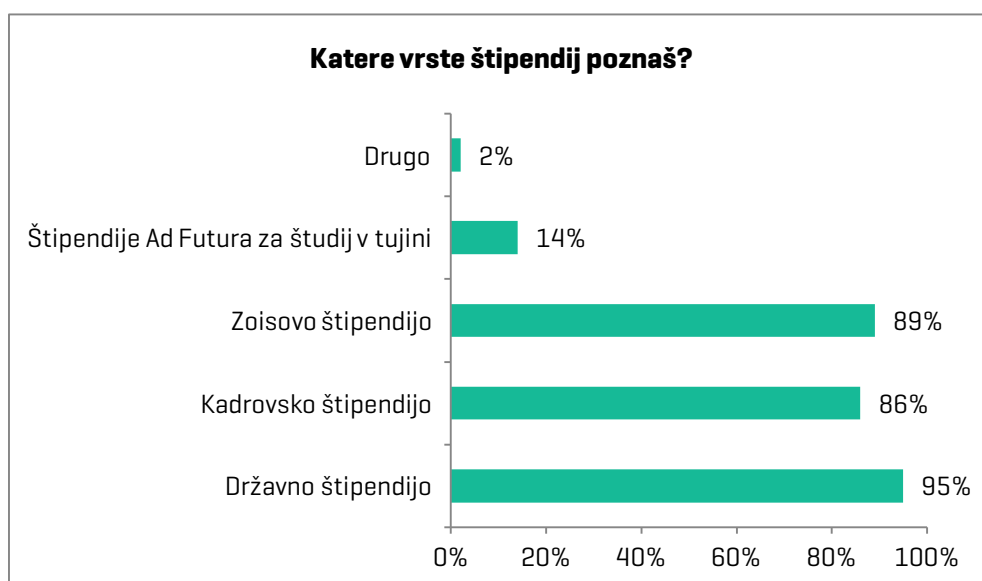
Največ anketiranih ima status študenta, sledijo tisti s statusom dijaka, nato zaposleni. Ostale statusne kategorije so zastopane v precej manjši meri. Rezultat kaže na to, da je anketa vse statusne skupine zajela v podobni meri, kot so zastopane v statističnih podatkih.

PRIKAZ REZULTATOV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

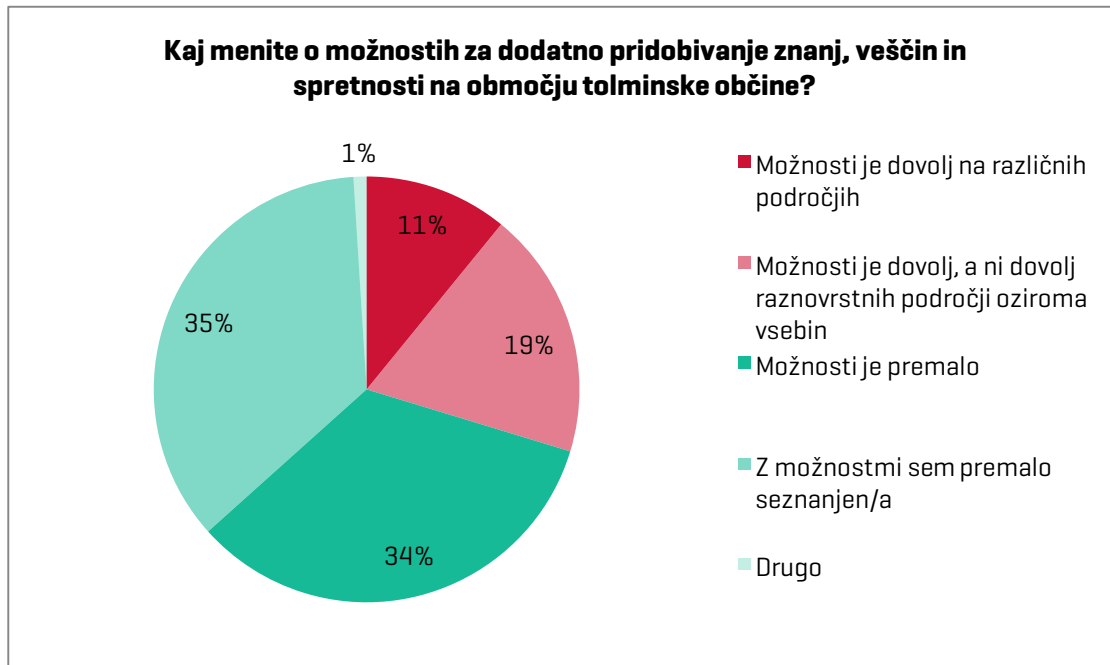
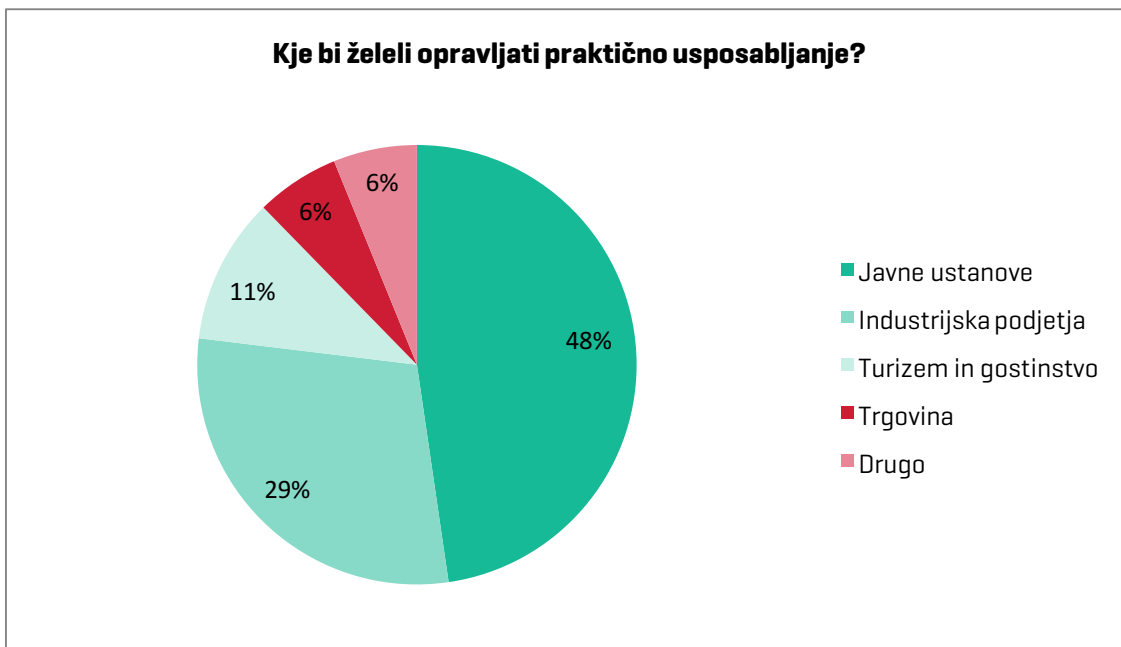
V nadaljevanju prikazujemo rezultate anketnega vprašalnika po posameznih področjih, ki jih zajema lokalni program za mlade.

Izobraževanje

Anketiranci skoraj v enakem deležu poznajo državno, kadrovsko in Zoisovo štipendijo, druge oblike možnosti štipendiranja pa v precej manjšem deležu.

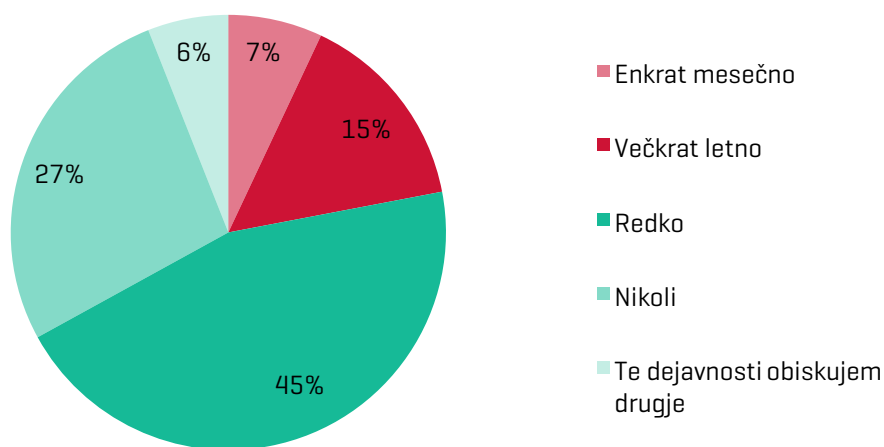

Večina anketirancev bi želela opravljati praktično usposabljanje v javnih ustanovah, med podjetji in ustanovami izstopajo Hidria AET, OŠ [Tolmin], ZD [Tolmin] ter KZ Tolmin, Smarteh in LTO.

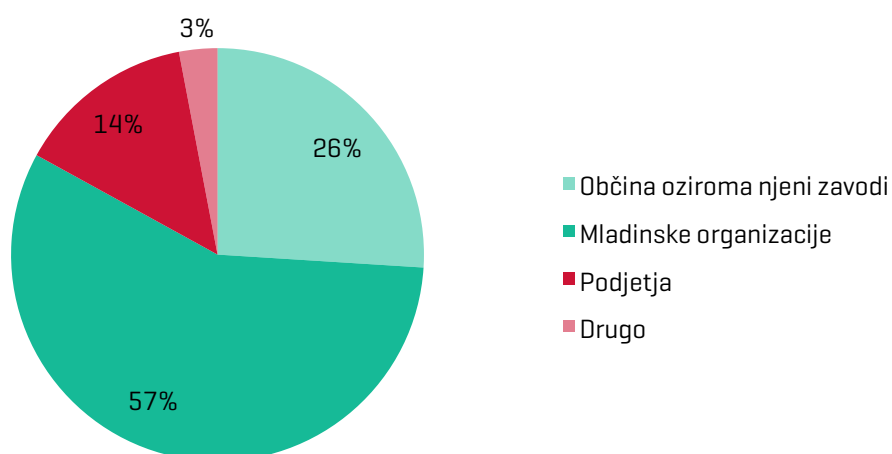
Največ anketiranih mladih meni, da so z možnostmi za dodatno pridobivanje znanj, veščin in spretnosti na območju tolminske občine premalo seznanjeni. Le za dva odstotka manj jih meni, da je teh možnosti premalo.

Kako pogosto se izven študija udeležuješ možnosti za dodatno pridobivanje znanj, veščin in spretnosti v občini Tolmin?

Iz grafa je razvidno, da večina anketiranih redko izkoristi možnosti za dodatno pridobivanje znanj, veščin in spretnosti v občini Tolmin, skoraj tretjina se teh aktivnosti ne udeležuje nikoli, sledijo tisti, ki se teh aktivnosti udeležujejo večkrat letno.

Katere organizacije po vašem mnenju mladim v tolminski občini nudijo priložnosti za dodatno pridobivanje znanj?

Velika večina anketiranih mladih meni, da so mladinske organizacije tiste, ki mladim v največji meri nudijo priložnosti za dodatno pridobivanje znanj, veščin in spretnosti, sledi jim Občina Tolmin oziroma njeni zavodi.

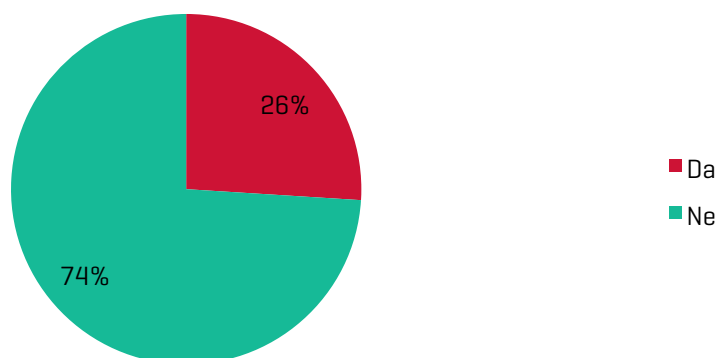
Večina anketiranih mladih namerava po končanem šolanju ostati v občini Tolmin, a je to odvisno od njihovih zaposlitvenih možnosti. V kolikor tem prištejemo še tiste, ki so odgovorili pritrdilno ter tiste, ki so šolanje že zaključili in ostali v občini, to pomeni skoraj polovico vseh anketiranih mladih. Tistih, ki niso ostali ali tega ne nameravajo, je med anketiranimi mladimi občutno manj.

Zaposlovanje

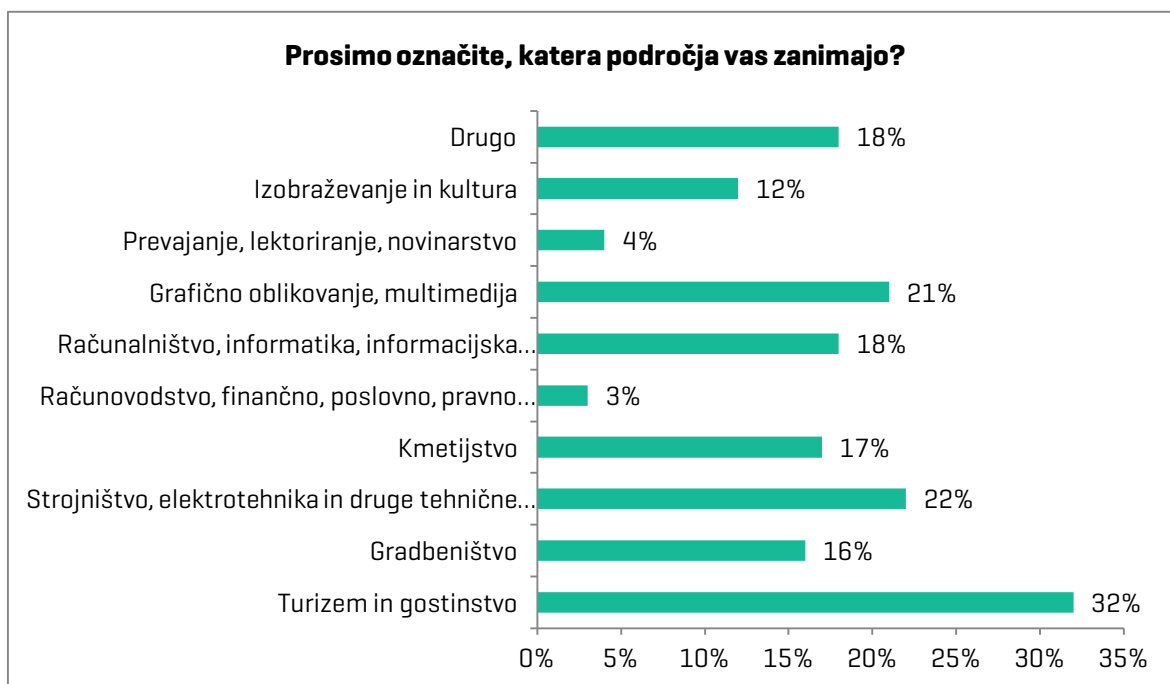
Iz grafa je razvidno, da večina anketiranih mladih načrtuje iskati zaposlitev v občini Tolmin oziroma njeni bližnji okolici.

Ali se vam zdi, da ste mladi dovolj informirani o zaposlitvenih možnostih s strani lokalnih organizacij, ki so za to zadolžene?

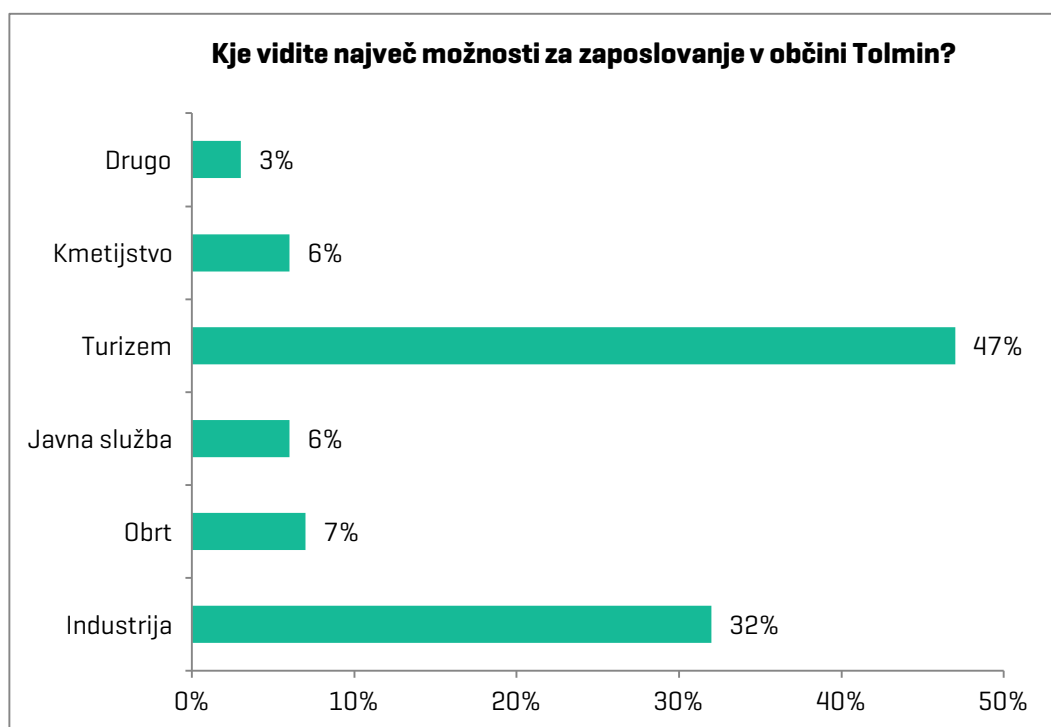
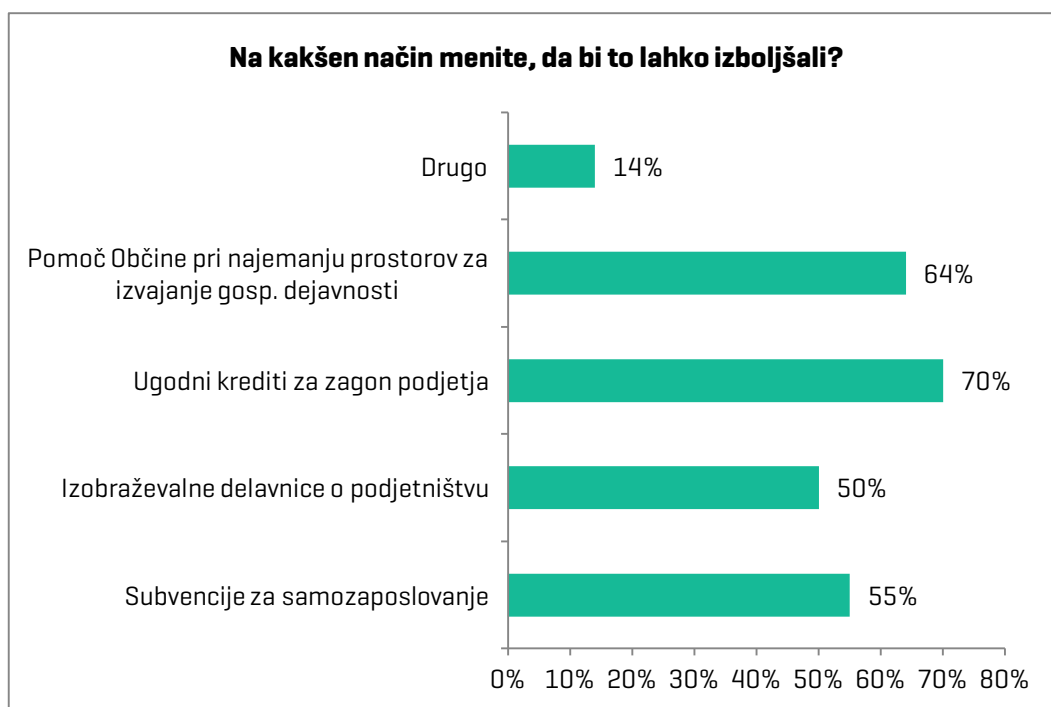

Tri četrtine anketiranih mladih meni, da s strani pristojnih institucij niso dovolj informirani o zaposlitvenih možnostih zanje.

O samostojnem podjetništvu razmišlja 58 % anketirancev, zanimajo jih naslednja področja:

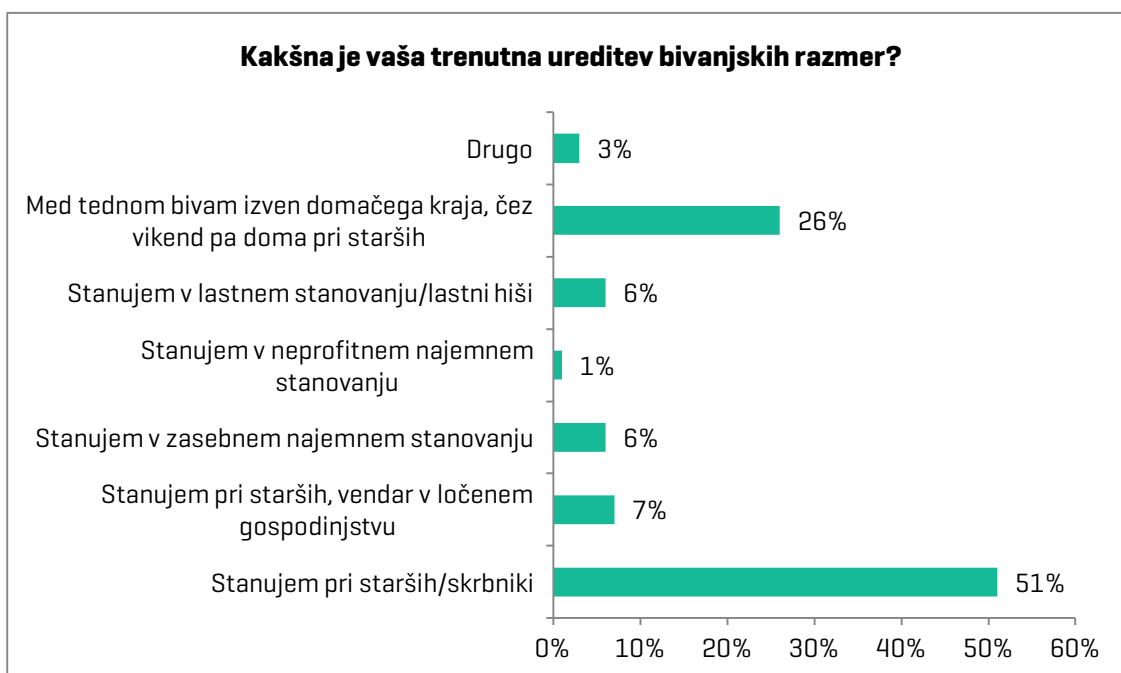

Večina anketiranih [51 %] ne ve, ali je tolminska občina podjetništvu prijazno okolje, skoraj enak odstotek pa meni, da tolminska občina je [24 %] oziroma ni [25 %] podjetništvu prijazno okolje. Po mnenju mladih med najbolj primerne ukrepe za izboljšanje obstoječega stanja sodijo krediti za zagon podjetja ter pomoč Občine Tolmin pri najemanju prostorov za izvajanje gospodarske dejavnosti.

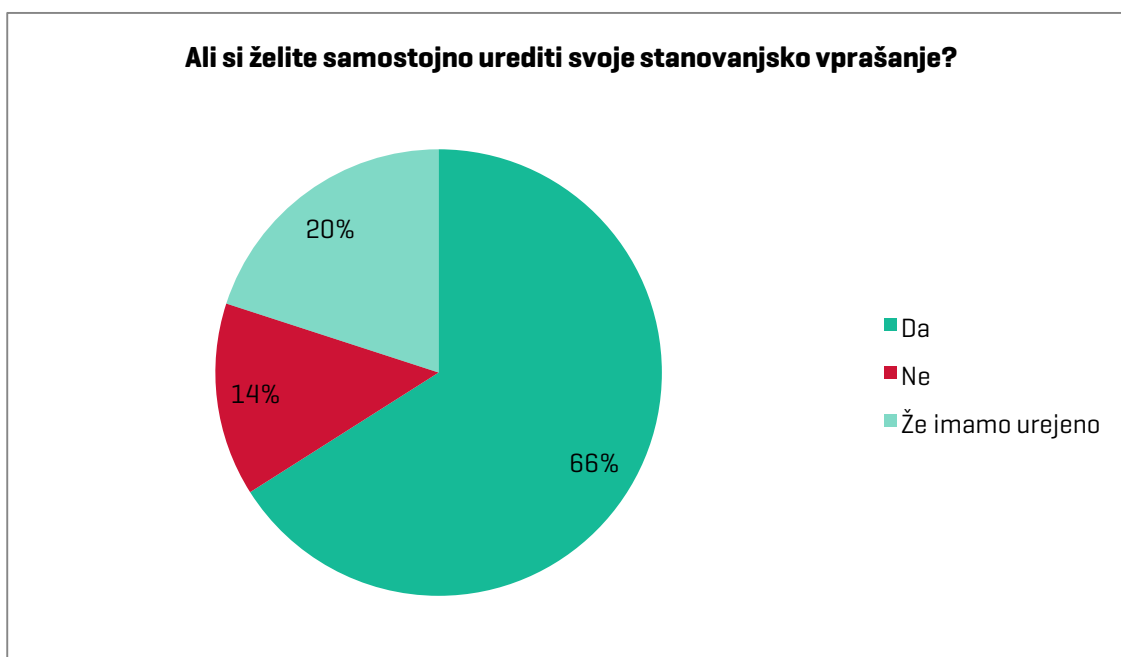
Večina anketiranih mladih meni, da je največ možnosti zaposlovanja v občini Tolmin na področju turizma in industrije, precej manj v javnem sektorju, obrtniških poklicih in na področju kmetijskih dejavnosti.

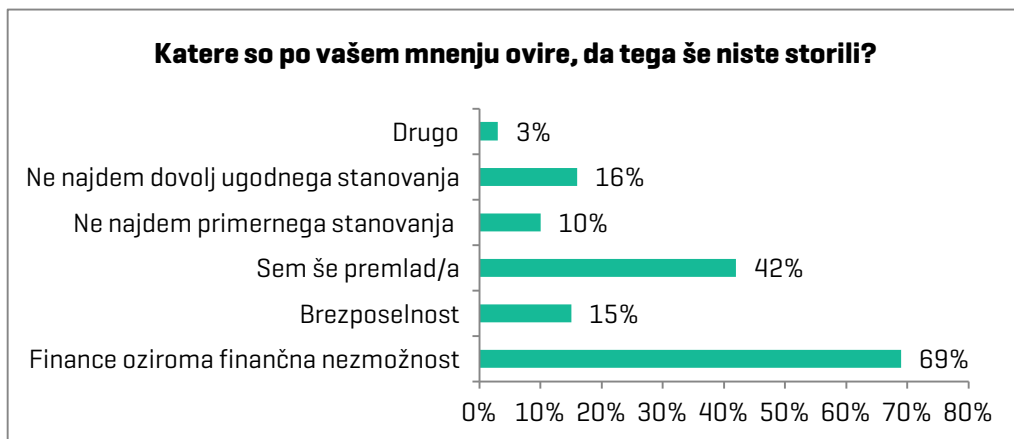
Stanovanjske razmere

Več kot polovica anketiranih mladih biva pri svojih starših oziroma med tednom bivajo izven domačega kraja. Velika večina anketiranih mladih [80 %] je zadovoljnih s svojim trenutnim bivanjskim statusom.

Kljub temu si večina mladih želi samostojno urediti svoje stanovanjsko vprašanje.

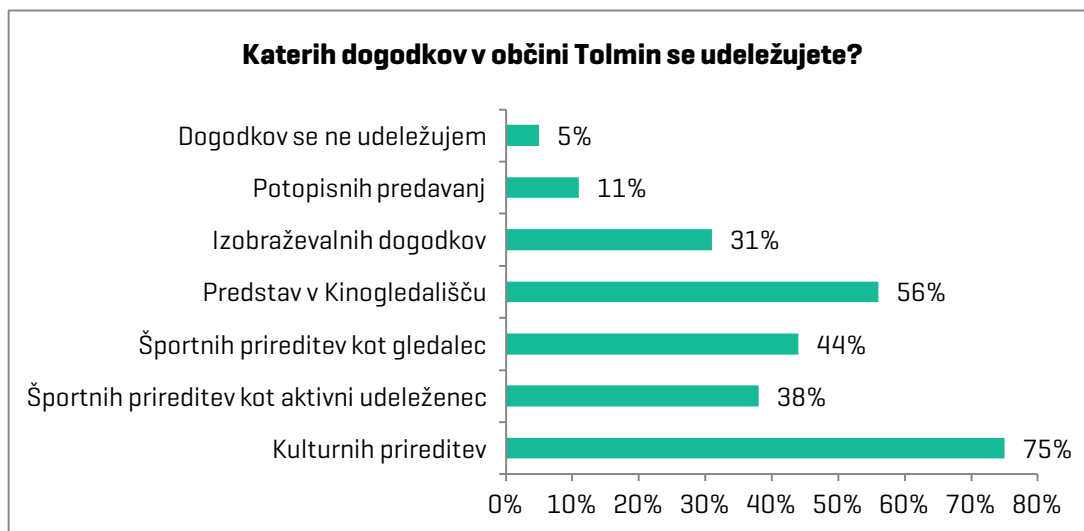

Največja ovira pri tistih, ki še ne živijo samostojno, a si tega želijo, so finance in starost. Med predlaganimi rešitvami stanovanjske problematike se odgovori najpogosteje nanašajo na večjo možnost subvencioniranega in neprofitnega najema, nekaj pa tudi na ponudbo novih zazidljivih parcel in novogradnjo večstanovanjskih objektov.

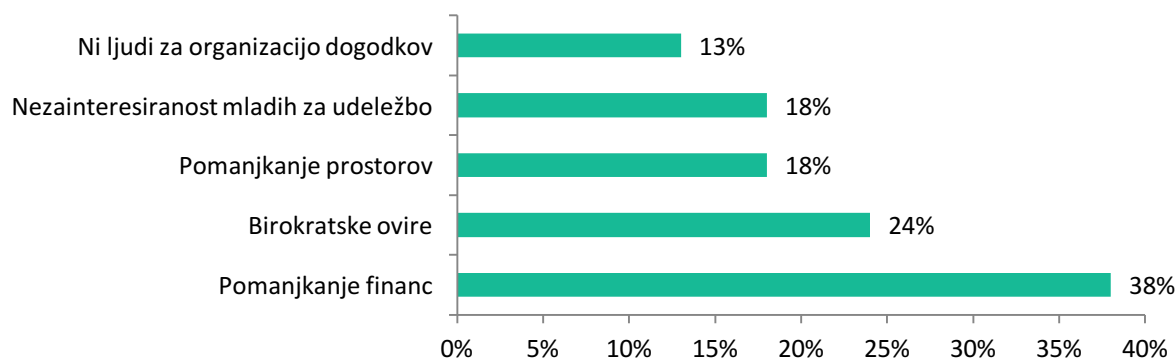
Prosti čas, kultura in družbene dejavnosti

Večina anketiranih (69 %) je vključenih v eno izmed oblik mladinskih organizacij. Največ anketiranih mladih se udeležuje kulturnih prireditev, sledijo predstave v Kinogledališču in športne prireditve, ki se jih mladi udeležujejo kot gledalci. Aktivno se športnih prireditev udeležuje 15 % anketiranih.

Večina anketiranih (69 %) meni, da v občini Tolmin primanjkuje dogodkov za mlade, od tega dve tretjini pogreša zabave z glasbo, predvsem izven poletnega časa in v večerno-nočnih urah. Od 15 do 20 % jih meni, da primanjkuje tudi drugih dogodkov – izobraževalnih, športnih in kulturnih.

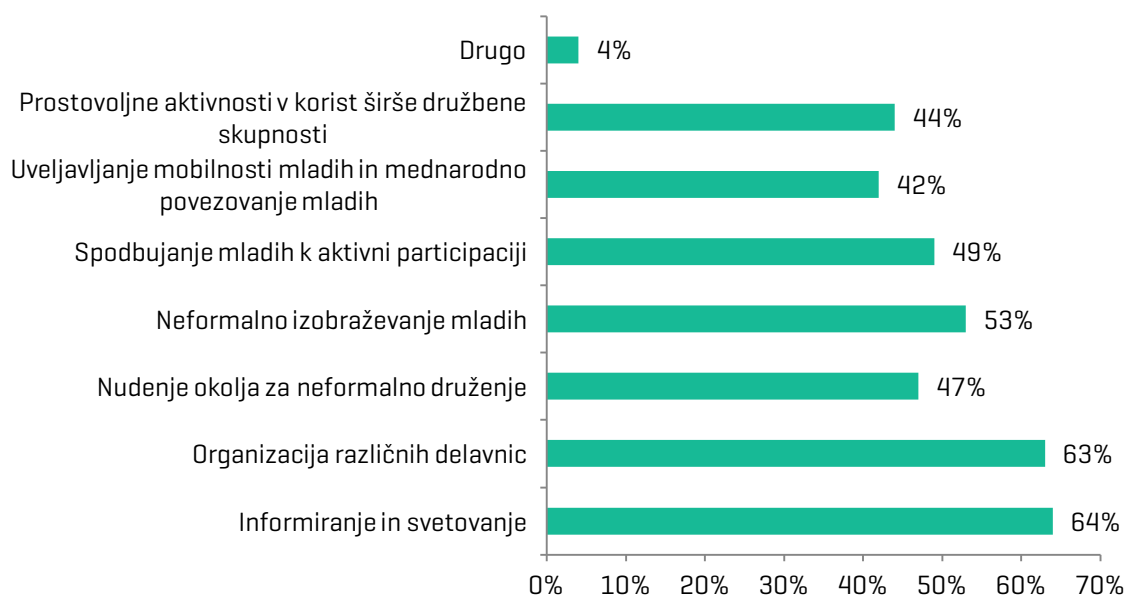
Katere so po vašem mnenju ovire na področju organiziranja dogodkov in prostočasnih aktivnosti za mlade v občini Tolmin?

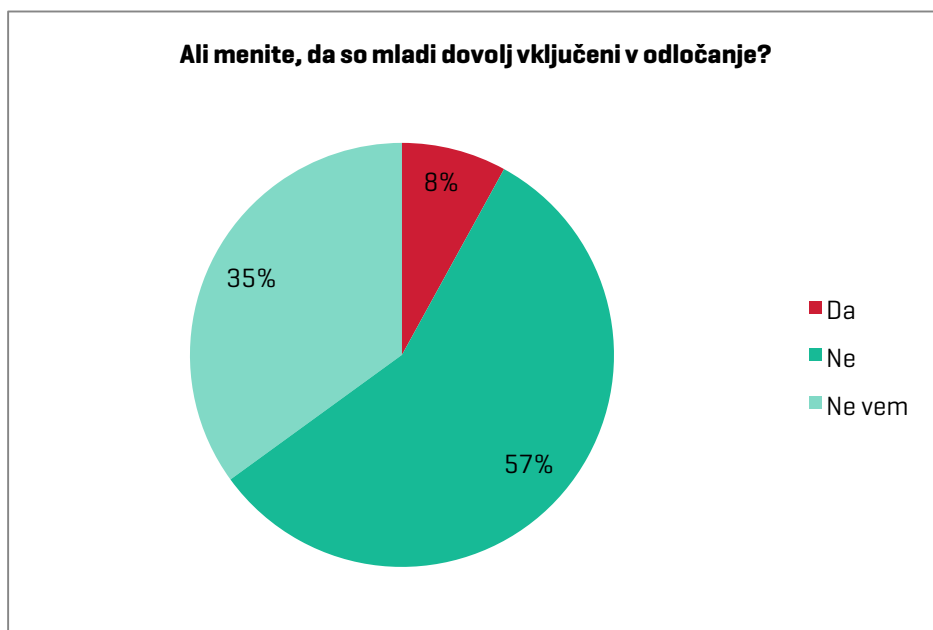
Največ jih kot oviro za organizacijo več dogodkov navaja pomanjkanje denarja, četrtnina birokratske oziroma zakonske ovire, precej pa tudi pomanjkanje ustreznih prostorov, nezainteresiranost mladih za udeležbo in pripravljenost dogodka organizirati.

Delovanje mladinskega centra pozna le 31 % anketiranih, ki menijo, da bi moral mladinski center delovati na širokem spektru področij. Dve tretjini jih meni, da bi mladinski center moral izobraževati, svetovati in informirati, polovica, da bi moral mlade spodbujati k aktivnemu udejstvovanju v družbi, slaba polovica pa, da bi moral zagotavljati prostore za neformalno druženje ter skrbeti za [mednarodno] mobilnost in povezovanje.

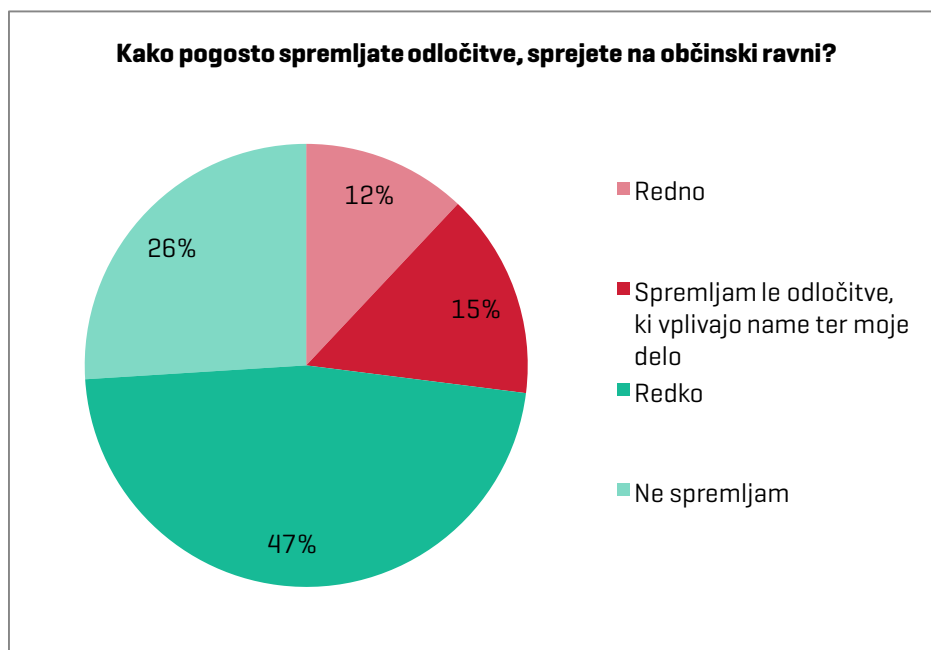
Na katerih področjih menite, da bi moral mladinski center v Tolminu delovati?

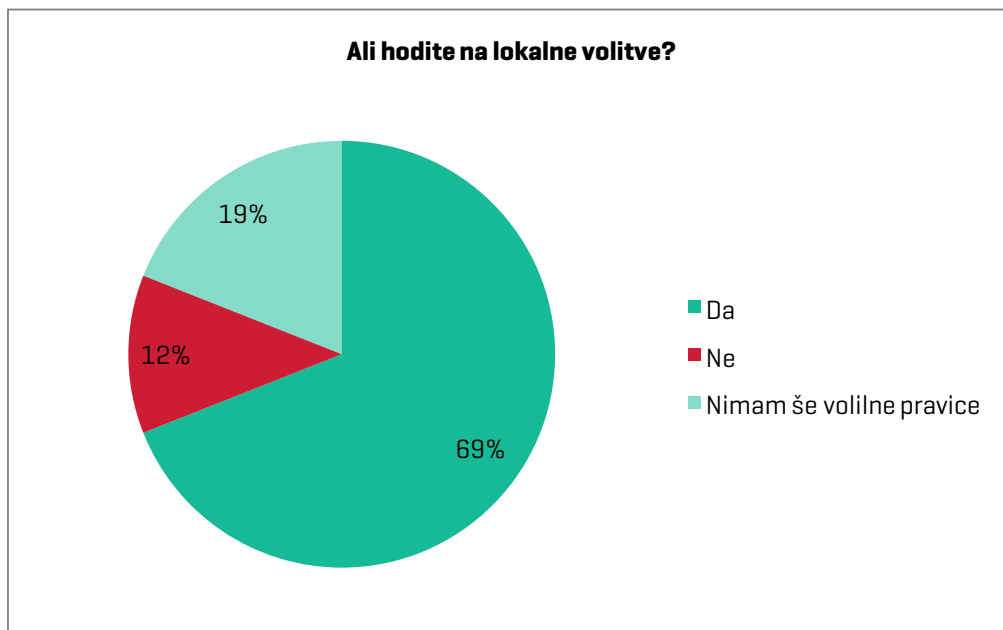
Mladinsko organiziranje in participacija mladih

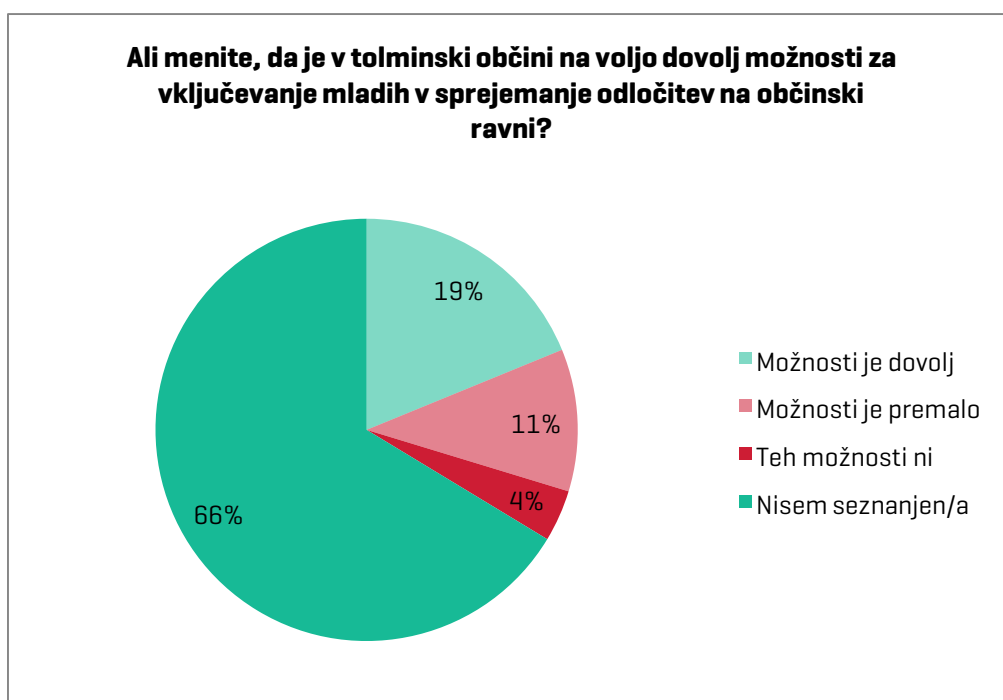
Večina anketiranih mladih meni, da niso dovolj vključeni v odločanje, več kot tretjina pa se o tem vprašanju ni opredelila.

Skoraj polovica anketiranih redko spremlja odločitve, ki so sprejete na lokalni ravni. Najmanjši delež anketirancev predstavljajo tisti mladi, ki te odločitve spremljajo redno.

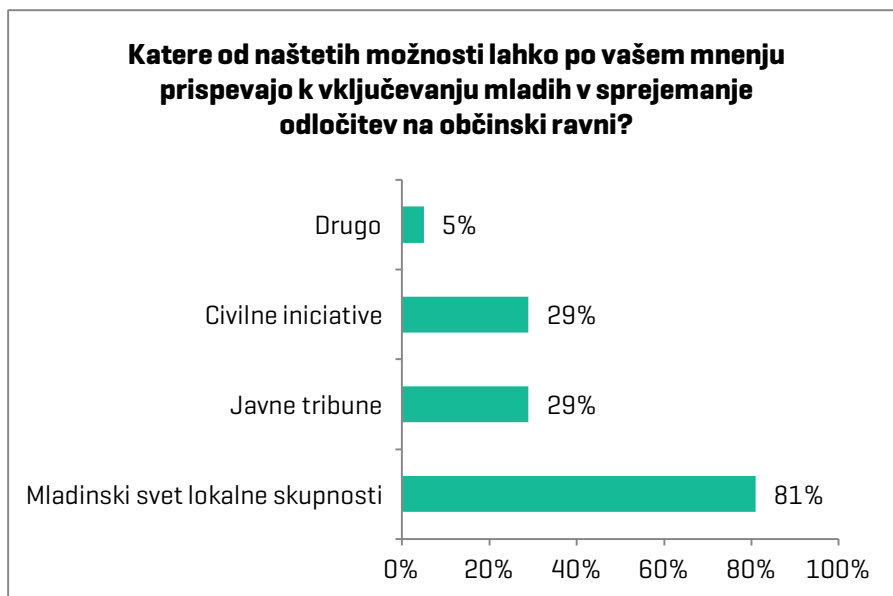

Večina anketiranih mladih hodi na lokalne volitve.

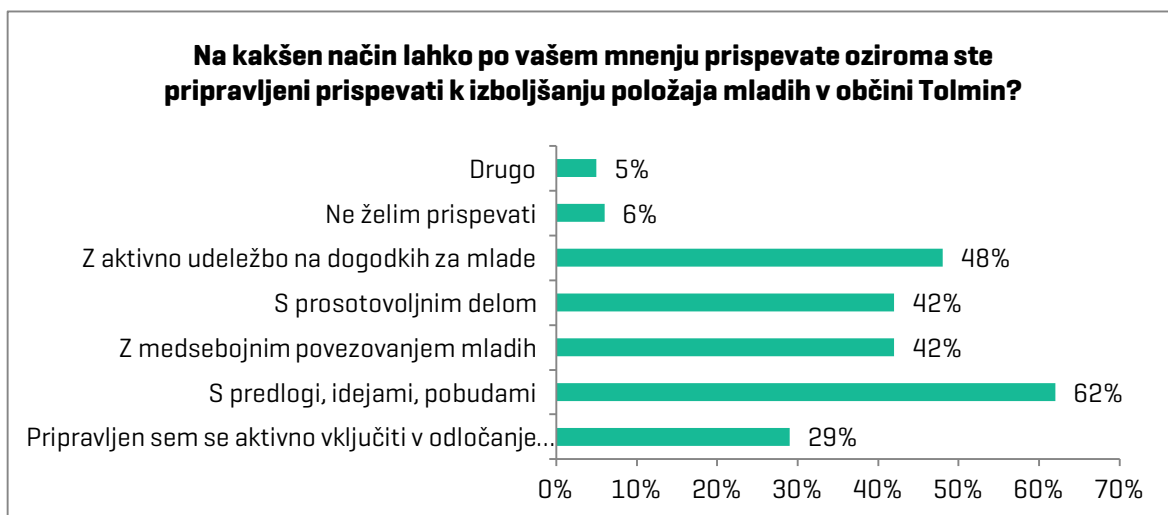

Skoraj dve tretjini anketiranih ni seznanjenih o možnostih za vključevanje v sprejemanje odločitev, tisti, ki so z njimi seznanjeni, večinoma menijo, da je možnosti dovolj.

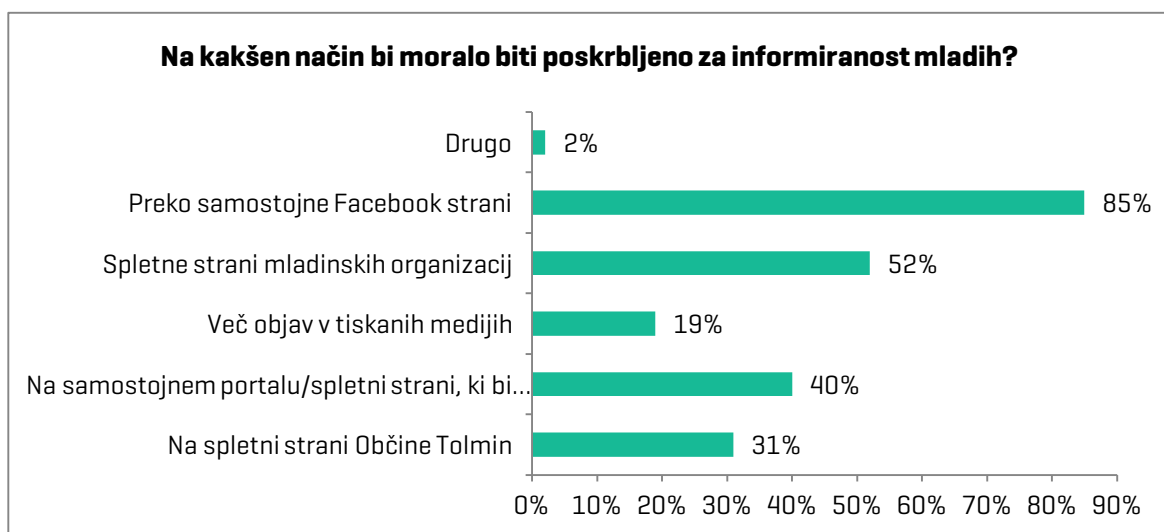

Večina anketiranih meni, da lahko največ za vključevanje mladih stori mladinski svet, manj kot tretjina pa, da so to javne tribune in civilne iniciative. Pri tem je potrebno opozoriti na slabo razlikovanje mladih med pojmi, kot sta mladinski svet in mladinski center. Tako je rezultate mogoče interpretirati na način, da jih daleč največ meni, da za vključevanje mladih največ lahko stori neko posvetovalno telo mladih, ustanovljeno za ukvarjanje z mladinsko problematiko.

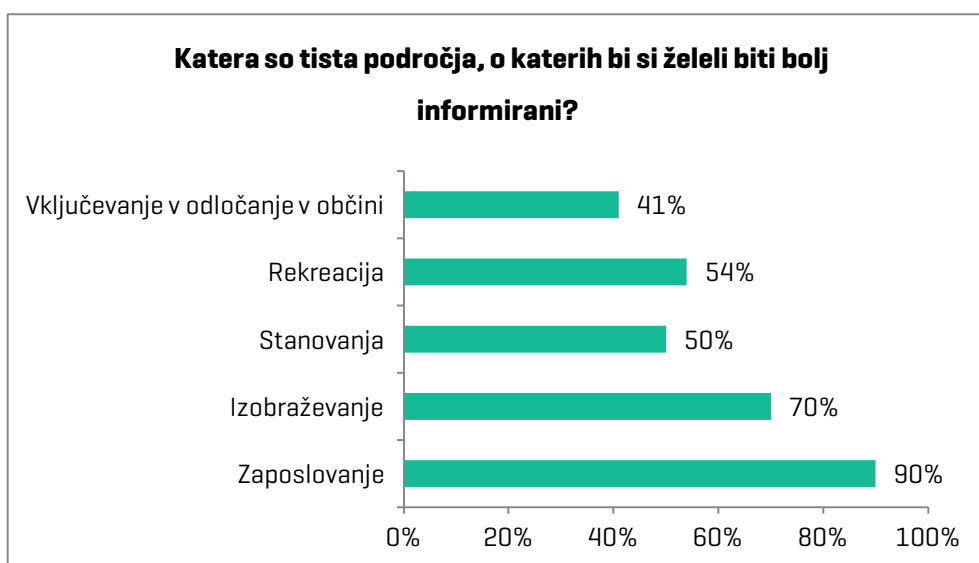
Največ anketiranih mladih je pripravljenih prispevati k izboljšanju njihovega položaja s predlogi, idejami in pobudami.

Informiranje

Za informiranost mladih bi po mnenju večine moralo biti poskrbljeno preko Facebook strani ter preko spletne strani, vendar so mnenja deljena – polovica jih meni, da bi to moralo biti na spletni strani mladinske organizacije (ali organizacije za mlade), 40 %, da na posebnem samostojnem občinskem portalu za mlade, tretjina pa, da na spletni strani občine. 19 % jih meni, da bi več objav moralo biti tudi v klasičnih medijih. Najbolj primerna za informiranje so torej spletna socialna omrežja, obsežnejše vsebine pa bi morale biti na posebni spletni strani ali na spletni strani organizacije za mlade.

Mladi, ki so sodelovali v raziskavi, si želijo informacij predvsem s področja zaposlovanja in izobraževanja.

Na koncu so anketiranci podali še svoje konkretne predloge za izboljšanje položaja mladih v občini:

- Tolmin bi lahko pokrili z optično povezavo, ki bi zagotavljala višjo kakovost telekomunikacijskih storitev.
- Mladi, ki niso iz Tolmina ali bližnje okolice, niso dovolj obveščeni in imajo občutek, da se preveč stvari odloča znotraj ožjega kroga in da mladi izven Tolmina in okolice nimajo možnosti vključevanja v razne projekte.
- Mladi se bodo vračali in ostajali v Tolminu, če bodo tu dobili stalno zaposlitev in partnerja. Privabljanje podjetij bi privabilo tudi nove prebivalce.
- Mladino v občini je potrebno zadržati tudi z različnimi dogodki/zabavami, sicer bo Tolmin mrtvo mesto.
- Občina naj bo zgled ostalim, že sedaj se čuti pozitivno naravnost mladih, ki organizirajo veliko dogodkov na lastno pest (Dobrosočnost, projekt Mala hiša, turnirji), a ne smemo biti zadovoljni samo s tem, tolminska občina naj bo zgled vsem.
- Možnosti so v turizmu, kjer bi bilo lahko zaposlenih več mladih.
- Čim več mladih mora biti na občinskih položajih.
- Spreminjati je treba zavest mladih, da je tudi tukaj lepo in da je treba za uspeh tudi sam nekaj narediti.
- Več dogajanja [zabave, prireditve] bi moralo biti izven poletne sezone.
- Dogodki, delavnice in izobraževanja bi se morali dogajati tudi po drugih krajih občine in ne samo v Tolminu, da bi se v dogajanje vključili tudi mladi iz drugih, bolj oddaljenih krajev, ki mogoče do dogodkov niti ne morejo, ker nimajo prevoza.
- Občina bi morala informacije dobivati tudi od nepolnoletnih mladostnikov.
- Občina bi lahko razpisala in vsako leto sofinancirala mentorstvo ali polletno zaposlitev pri delodajalcih, ki bi želeli nuditi mentorstvo oz. začetne izkušnje za nadaljnje zaposlovanje.
- Vzpostaviti bi bilo treba elektronski naslov ali spletni portal, kjer bi se pisale zamisli, pobude in predlogi, ter bi nanje s konkretnimi odgovori odgovarjal župan po skupni debati z občinskim svetom.
- Mladi morajo biti sami bolj disciplinirani in se tudi sami bolj zgodaj vključevati v sodelovanje.
- Poskrbeti bi se moralo za sklop prostorov, kjer bi se lahko izvajali različni dogodki, namenjeni mladim [pa tudi ostalim].

6. KLJUČNE USMERITVE LOKALNEGA PROGRAMA ZA MLADE

Upoštevajoč aktualno stanje na področju mladine v občini Tolmin, strateške cilje in ukrepe v okviru tukaj predstavljenega lokalnega programa za mlade opredeljujemo naslednje ključne usmeritve nadaljnjega razvoja mladinskega sektorja v občini Tolmin:

1. zagotavljanje vključenosti mladih pri oblikovanju, uvajanju in evalvaciji lokalne mladinske politike,
2. kontinuirano sofinanciranje dejavnosti mladinskega sektorja,
3. obravnava mladih kot prednostne družbene skupine v vseh sektorskih lokalnih politikah,
4. zagotavljanje pogojev za učenje in pridobivanje izkušenj z namenom omogočiti mladim razvoj znanj, sposobnosti in kompetenc, ki jih potrebujejo za vključevanje na trg dela in v civilno družbo,
5. enakopravna obravnava mladih na celotnem območju občine Tolmin,
6. zagotavljanje pogojev za preprečevanje dolgotrajne brezposelnosti mladih,
7. vzpostavitev sistema za preverjanje učinkovitosti lokalne mladinske politike,
8. večja informiranost mladih o vseh področjih mladinske politike.

7. STRATEŠKI CILJI IN UKREPI PO POSAMEZNIH PODROČJIH

Glede na zbrane podatke o stanju na področju mladih in usmeritve lokalnega programa je delovna skupina določila strateške cilje na posameznih področjih in pripravila nabor ukrepov za njihovo uresničevanje. Predlagane ukrepe in njihove nosilce je predstavila na javni predstavitvi, na kateri so bili podani dodatni predlogi, ki jih je delovna skupina vključila v pripravo lokalnega programa.

6.1. IZOBRAŽEVANJE

Na področju mladih je izobraževanje ena izmed prednostnih nalog. Formalno in neformalno pridobljena znanja povečujejo znanja in kompetence ter zvišujejo zaposlitvene možnosti mladih, obenem pa tudi povečujejo prožnost in prilagodljivost mladih na spremembe na zaposlitvenem trgu. Poleg spodbujanja formalne izobrazbe postajajo vse pomembnejše neformalne oblike izobraževanj, mobilnosti ter usposabljanj na delovnem mestu. Prav neformalno izobraževanje namreč poleg pridobivanja znanj in spretnosti prispeva k osebnemu razvoju mladih, njihovi družbeni odgovornosti in aktivnemu državljanstvu ter ima velik pomen za razvoj samopodobe in delovnih navad mladih. S podporo hitremu in uspešnemu vključevanju na trg dela igra izobraževanje ključno vlogo pri osamosvajanju mladih, obenem pa jim ponuja široko paleto možnosti za razvijanje njihove kreativnosti, inovativnosti in raziskovalnih potencialov.

STRATEŠKI CILJ 1: krepitev kompetenc mladih.

a. Ukrep za uresničitev 1: zagotavljanje možnosti opravljanja praktičnega dela šolanja za mlade.

Dijaška in študijska praksa je namenjena praktičnemu usposabljanju tekom formalnega izobraževanja in predstavlja praktično nadgradnjo teoretičnemu predznanju, ki ga mladi dobijo v šolah in na fakultetah. Izvedba ukrepa omogoča opravljanje obvezne dijaške in študijske prakse v občinski upravi in drugih javnih zavodih, katerih ustanoviteljica oziroma sofinancerka je Občina Tolmin, gospodarskih subjektih ter nevladnih organizacijah na območju občine. Praksa ne predstavlja redne oblike delovnega razmerja.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, javni zavodi, nevladne organizacije, gospodarski subjekti.

Kazalnik: število vključenih mladih v praktični del izobraževanja.

b. Ukrep za uresničitev 2: zagotavljanje finančnih sredstev za delovanje srednje šole v občini Tolmin.

Obstoj in razvoj Gimnazije Tolmin sta ključnega pomena za zagotavljanje izobražene delovne sile ter preprečevanje odseljevanja iz občine Tolmin. Ukrep predvideva sofinanciranje delovanja Gimnazije Tolmin in na ta način šoli ob obstoječem načinu financiranja omogoča pokrivanje materialnih stroškov ter zagotavljanje kakovostnega šolskega in obšolskega programa, s katerim svojim dijakom omogoča kakovostno delo in pripravo na študij.

Nosilca ukrepa: Občina Tolmin, Gimnazija Tolmin.

Kazalnika: število vključenih mladih iz občine Tolmin, obseg sredstev za sofinanciranje delovanja Gimnazije Tolmin.

c. Ukrep za uresničitev 3: podeljevanje nagrad učencem, dijakom in študentom, ki so dosegli nadpovprečne rezultate.

Ukrep predvideva nagrajevanje nadpovprečnih dosežkov mladih iz občine Tolmin na podlagi predhodno sprejetega ustreznega občinskega pravilnika. Ukrep pomeni izražanje primernega priznanja najuspešnejšim mladim iz občine Tolmin. Nagrajencem in Občini Tolmin obenem mogoča medsebojno spoznavanje ter predstavlja odlično priložnost mladih, da se seznanijo z lokalno skupnostjo, trgom dela ter kariernimi in razvojnimi možnostmi v občini Tolmin. Delodajalcem na drugi strani omogoča prepoznavanje ter vzpostavljanje stikov z najperspektivnejšimi kadri.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, zavodi s področja šolstva, Klub tolminskih študentov.

Kazalnik: število podeljenih priznanj in nagrad.

STRATEŠKI CILJ 2: spodbujanje in ohranjanje neformalnega izobraževanja.

a. Ukrep za uresničitev 1: zagotovitev prostora za izvajanje neformalnega izobraževanja mladih.

Mladi za izvajanje različnih oblik neformalnega izobraževanja potrebujejo cenovno, lokacijsko in časovno dostopne prostore. Namen ukrepa je mladim v okviru obstoječih kapacitet javnih zavodov zagotoviti primerno opremljen in upravljan prostor, primeren za izvajanje širokega spektra programov neformalnega izobraževanja.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, Zavod za kulturo, šport in mladino, nevladne organizacije.

Kazalnik: zagotovljen prostor.

b. Ukrep za uresničitev 2: sofinanciranje neformalnih izobraževalnih programov za mlade, ki se izvajajo v občini Tolmin, in spodbujanje izobraževalnih izmenjav mladih.

Ukrep je namenjen sofinanciranju neformalnih izobraževalnih programov s področja mladih, ki se izvajajo v različnih krajih občine Tolmin. Pri tem gre tako za sofinanciranje programov, ki jih različne organizacije izvajajo na območju občine Tolmin in skrb za njihovo razpršenost, kot tudi za sofinanciranje izobraževalnih izmenjav mladih iz občine Tolmin. Namen ukrepa je mlade aktivno vključiti v različne programe in jim na ta način zagotoviti znanja in delovne izkušnje, potrebne za lažji vstop na trg dela ter aktivno participacijo v občini Tolmin.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, javni zavodi, nevladne organizacije.

Kazalnika: obseg namenjenih sredstev, število vključenih mladih.

6.2. ZAPOSLOVANJE

Možnost ustrezne zaposlitve v občini Tolmin je bistven pogoj, da bi se demografska gibanja obrnila v pozitivno smer – da bi mlade zadržali v občini. Mlade lahko v občini zadrži ali jih privabi le zadostno število kakovostnih delovnih mest. Naloga Občine Tolmin je ustvarjanje ugodnih pogojev za razvoj gospodarstva skozi različne ukrepe, ki jih dopuščajo tako možnosti občinskega proračuna kot zakonodaja. Direktno pa Občina Tolmin vpliva samo na zaposlovanje v svoji upravi in javnih zavodih, ki jih je ustanovila.

STRATEŠKI CILJ 1: večja zaposlenost mladih.

a. Ukrep za uresničitev 1: sofinanciranje regijske štipendijske sheme.

Posoški razvojni center (PRC) je nosilec Regijske štipendijske sheme za Goriško statistično regijo, ki iz sredstev Evropskega socialnega sklada sofinancira kadrovske štipendije delodajalcem, ki izplačujejo kadrovske štipendije dijaku oziroma študentom v Goriški statistični regiji. Delodajalec, ki izplačuje štipendijo dijaku oziroma študentu, po končanem šolanju štipendista zaposli za najmanj eno leto.

Nosilca ukrepa: Občina Tolmin, Posoški razvojni center.

Kazalnik: število podeljenih kadrovskih štipendij.

b. Ukrep za uresničitev 2: povezovanje mladih in podjetnikov, karierni sejem Posočja.

Namen ukrepa je srečevanje delodajalcev in (bodočih) iskalcev zaposlitve. Mladi lahko na takih srečanjih spoznajo, kakšne potrebe imajo podjetja, in se usmerijo v ustrezno šolanje ali prekvalifikacijo v primeru nezaposlenih. Ta ukrep se razlikuje od dnevov odprtih vrat, ker ni namenjen samo učencem in dijaku za seznanjanje s

svojim bodočim poklicem, temveč tudi mladim nezaposlenim, ki razmišljajo o dopolnitvi svojih kompetenc, da bi se lahko zaposlili.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, Posoški razvojni center, podjetja v Posočju.

Kazalnika: število udeležencev na dogodkih, število izvedenih dogodkov.

c. Ukrep za uresničitev 3: zagotavljanje sredstev v občinskem proračunu za izvajanje javnih del.

Javna dela so poseben program aktivne politike zaposlovanja in se izvajajo v okviru ukrepa kreiranja delovnih mest. Del sredstev za zaposlitev javnih delavcev zagotavlja zavod za zaposlovanje, ki v javnem povabilu opredeli ciljne skupine, ki jim je ukrep namenjen. To so najpogosteje brezposelne osebe, ki so več kot eno leto prijavljene v evidenci brezposelnih oseb, včasih pa imajo prednost tudi druge skupine, kot na primer mladi. Občina Tolmin kot naročnica javnih del, za katere mora obstajati javni interes, zagotavlja drugi del sredstev za izvajanje javnih del.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, Zavod RS za zaposlovanje, nevladne organizacije.

Kazalnika: število vključenih v javna dela, obseg namenjenih sredstev.

d. Ukrep za uresničitev 4: zagotavljanje prostorov za sodelo (coworking).

Sodobno podjetništvo daje velik poudarek izmenjavi idej in ustvarjanju kreativne odprte skupnosti. Taka skupnost uporabnikom omogoča lasten razvoj, širši skupnosti pa zagotavlja dobre podjetniške prakse, uresničevanje razvojnih projektov, inovacije in sodelovanje manjših inovativnih skupin pri razvoju drugih organizacij. Ukrep predvideva zagotavljanje prostorskih pogojev in opreme za izvajanje coworkinga.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, Posoški razvojni center, nevladne organizacije.

Kazalnik: zagotovljen prostor.

e. Ukrep za uresničitev 5: spodbujanje podjetniških aktivnosti mladih.

Ukrep je namenjen širjenju podjetniške miselnosti med mladimi. Predvideva nadaljevanje dobrih praks, kot so kreativni zajtrki, start up vikendi ter razvijanje podjetništva skozi aktivnosti, kot so podjetniška izobraževanja in tekmovanja za mlade.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, Posoški razvojni center, nevladne organizacije.

Kazalnik: obseg izvedenih aktivnosti.

6.3. STANOVANJSKE RAZMERE

Mladi so pri reševanju stanovanjskega vprašanja ranljiva skupina, nemalokrat uspešno rešen stanovanjski problem odločilno vpliva na odločitev o snovanju družine in kraju bivanja ter zaposlitve. V lokalnem okolju je potrebno ustvariti pogoje, preko katerih bo moč mlade zadržati v občini in pritegniti mlade, še zlasti perspektivne kadre, iz drugih lokalnih okolij. Z različnimi ukrepi stanovanjske politike je treba preprečiti odliv mladih, jih spodbujati za bivanje in zaposlovanje v lokalnem okolju, pritegniti mlade iz drugih regij in s tem prispevati k demografskemu in gospodarskemu razvoju lokalnega okolja.

STRATEŠKI CILJ 1: več mladih z urejenim stanovanjskim vprašanjem.

a. Ukrep za uresničitev 1: dodeljevanje profitnih občinskih stanovanj v najem – mlada družina je prednostna kategorija prosilcev.

Kot lastnica sedmih profitnih stanovanj Občina Tolmin postopek dodeljevanja teh stanovanj izvaja z javnim razpisom na podlagi Pravilnika o dodeljevanju občinskih profitnih stanovanj v najem. Prioritetni vrstni red prosilcev se določi glede na višino najemnine, ki jo za stanovanje prosilci ponudijo (z razpisom je določena spodnja in zgornja meja najemnine, ki jo prosilec lahko ponudi). Če ponudita dva ali več prosilcev isti najvišji znesek najemnine, se za določitev vrstnega reda uporabijo dodatni kriteriji, ki se nanašajo na stanovanjske razmere prosilca. Upoštevaje dodatne kriterije vloga mlade družine (noben od staršev ni starejši od 30 let) pri ocenjevanju pridobi dodatno število točk.

Nosilec ukrepa: Občina Tolmin.

Kazalnik: število dodeljenih profitnih stanovanj mladim družinam in mladim.

b. Ukrep za uresničitev 2: dodeljevanje neprofitnih občinskih stanovanj v najem – mlada družina je prednostna kategorija prosilcev.

Pogoji in kriteriji za dodeljevanje neprofitnih občinskih stanovanj v najem so določeni s Stanovanjskim zakonom in Pravilnikom o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem. Dodeljevanje neprofitnih občinskih stanovanj se izvaja prek javnega razpisa. Omenjeni pravilnik za neprofitna stanovanja dopušča občini, da lahko uporabi še dodatne kriterije (npr. mlada družina, družina z več otroki, prosilci z določenim poklicem in podobno) za določitev vrstnega reda prosilcev. Ti dodatni kriteriji k točkovnemu vrednotenju stanovanjskih in socialnih razmer lahko prispevajo največ dodatnih 25 % točk. Mlade družine in mladi bodo opredeljeni kot prednostna kategorija prosilcev in njihove vloge bodo zato upravičene do dodatnega števila točk v prihodnjih javnih razpisih Občine Tolmin za dodeljevanje neprofitnih stanovanj v najem.

Nosilec ukrepa: Občina Tolmin.

Kazalnik: število dodeljenih neprofitnih stanovanj mladim družinam in mladim.

c. Ukrep za uresničitev 3: zagotovitev namenskih najemnih stanovanj za mlade v starosti od 18. do 29. leta.

Gre za nov ukrep, katerega cilj je spodbuditi mlade na začetku poklicne in samostojne življenjske poti, da ostanejo v primarnem lokalnem okolju. Občina Tolmin namerava na podlagi javnega razpisa v prvi fazi zagotoviti dve namenski stanovanji za določen čas petih let za mlade v starosti od 18. do 29. leta, ki so plačilno sposobni. Gre torej za prehodno obliko pomoči, ki bo mladim omogočila cenovno ugoden najem stanovanja, z namenom, da varčujejo za trajno rešitev stanovanjskega vprašanja [z gradnjo, nakupom, obnovo lastnega stanovanja ipd.]. Predlagani ukrep za Občino Tolmin predstavlja pilotni projekt, ki bo izpeljan na podlagi obstoječega občinskega Pravilnika o dodeljevanju občinskih profitnih stanovanj v najem.

Nosilec ukrepa: Občina Tolmin.

Kazalnik: število dodeljenih namenskih najemnih stanovanj mladim od 18. do 29. leta starosti.

d. Ukrep za uresničitev 4: subvencioniranje obrestne mere pri posojilih za gradnjo, obnovo in nakup stanovanj in stanovanjskih hiš.

Ker na področju zagotavljanja neprofitnih stanovanj, kar je primarna naloga lokalne skupnosti na stanovanjskem področju, Občina Tolmin z obstoječim stanovanjskim fondom zadovoljivo obvladuje tovrstne potrebe, se načrtuje podporo Občine Tolmin intenzivneje usmeriti tudi v ukrepe pomoči tistim občanom, ki so aktivni pri reševanju svojega stanovanjskega problema in po predpisanih kriterijih do najema občinskih neprofitnih stanovanj niso upravičeni.

Primeren in širše dostopen je ukrep dodeljevanja ugodnih stanovanjskih posojil, najetih za namen novogradnje, obnove in nakupe stanovanj ali stanovanjskih hiš. Predlagan ukrep se bo izvajal na podlagi predhodno sprejetega pravilnika prek objave javnega razpisa, na katerega bodo kot upravičenci lahko kandidirale fizične osebe s stalnim bivališčem na območju občine Tolmin, ki bodo za namen pridobitve lastnega stanovanja ali stanovanjske hiše z nakupom, gradnjo ali obnovo najele kredit pri eni izmed poslovnih bank, s katerimi se bo Občina Tolmin dogovorila za sodelovanje pri subvencioniranju obrestne mere za stanovanjske kredite. Poslovna banka bo zagotovila kreditni potencial, Občina Tolmin pa bo iz občinskega proračuna pokrila dogovorjen del subvencije obrestne mere za najete kredite. Mlada družina naj bi bila opredeljena kot prednostna kategorija upravičencev do dodelitve subvencioniranega stanovanjskega kredita [pridobitev dodatnih točk pri ocenjevanju razpisnih vlog].

Nosilec ukrepa: Občina Tolmin.

Kazalnik: število dodeljenih subvencioniranih stanovanjskih kreditov.

e. Ukrep za uresničitev 5: proučitev alternativnih možnosti za reševanje stanovanjskega problema mladih.

Glede na veliko število praznih stanovanjskih enot in stanovanjskih enot z ostarelimi prebivalci bi bilo smotno raziskati, kakšne so možnosti za promocijo alternativnih možnosti reševanja stanovanjskega problema mladih, kot so na primer stanovanjske zadruge. Glede na odziv udeležencev javne razprave so take oblike bivanja med občani precej neznane in zato tudi manj sprejemljive, a je treba prav zato opraviti analizo in mogoče te možnosti javno predstaviti in promovirati.

Nosilec ukrepa: Občina Tolmin.

Kazalnik: obseg izvedenih aktivnosti.

6.4. PROSTI ČAS, ŠPORT, KULTURA, DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Prosti čas je čas razbremenitve, čas brez obveznosti, čas, v katerem posameznik počne stvari, ki ga sproščajo, zabavajo ali pa mu nudijo osebno ali socialno izpolnitev. Kako ga bo preživel, se odloča na osnovi svojih potreb in interesov, izbira pa je odvisna od okolja, v katerem živi, in finančnih zmožnosti posameznika. Kvalitetno preživljanje prostega časa je za mlade pomembno zaradi različnih tveganj, ki so jim izpostavljeni ob družbenih spremembah in hitrem življenjskem stilu. V prostočasnih dejavnostih imajo možnost izražati same sebe in oblikovati pozitivno identiteto. Dobra samopodoba, samospoštovanje, odgovornost, kritični pogled in osebni nadzor so le nekatere pomembne lastnosti, ki jih posameznik lahko pridobi skozi kakovostno preživljanje prostega časa in so bistvene za vstop v odraslo dobo.

STRATEŠKI CILJ 1: Aktivna vključenost mladih v prostočasne, športne, kulturne in družbene dejavnosti.

a. Ukrep za uresničitev 1: vzdrževanje in posodabljanje infrastrukture za šport in prosti čas ter sofinanciranje izgradnje nove.

Ukrep sledi namenu zagotavljanja kakovostnih pogojev za šport in rekreacijo ter spodbujanju zdravega življenjskega sloga med mladimi. Raziščejo se tudi možnosti za nove dejavnosti za šport in rekreacijo na zunanjih površinah, kot sta na primer postavitve zunanje plezalne stene in fitnesa na prostem.

Nosilec ukrepa: Zavod za kulturo, šport in mladino.

Kazalnik: obseg sredstev, namenjenih za obratovanje in vzdrževanje športne infrastrukture ter izgradnjo novih površin za šport in rekreacijo.

b. Ukrep za uresničitev 2: sofinanciranje programov športa in kulture v društvih.

Zavod za kulturo, šport in mladino že vrsto let sofinancira različne športne in kulturne programe različnih organizacij v občini Tolmin.

Občina Tolmin v Letnem programu športa zagotavlja sredstva za športno vzgojo otrok, mladine in študentov. Zavod za kulturo, šport in mladino zagotavlja brezplačno uporabo prostorov za namen športa mladih in organizacijo šolskih športnih tekmovanj. Sofinancira tudi prijavnino in prevoz na šolska tekmovanja od vključno medobčinskega nivoja dalje. Letni program športa sofinancira vrhunski šport in športne dejavnosti za mlade s posebnimi potrebami, vadba za študente pa je organizirana po ceni na nivoju direktnih stroškov. Z ukrepom želimo to aktivnost ohraniti in tako spodbujati športno rekreacijo in zdrav življenjski slog tako med mladimi kot med ostalo populacijo.

V Letnem programu kulture Občina Tolmin zagotavlja sredstva za dejavnosti, programe in naloge javnih zavodov s področja kulture, programov s področja kulturnih dejavnosti, abonmajski prireditveni program in sredstva za investicije v javno kulturno infrastrukturo.

Nosilec ukrepa: Zavod za kulturo, šport in mladino.

Kazalnika: število vključenih mladih, obseg namenjenih sredstev.

c. Ukrep za uresničitev 3: sofinanciranje kulturnih in prostočasnih prireditev ter programov preživljanja prostega časa.

Ukrep predvideva zagotavljanje sredstev v občinskem proračunu na podlagi javnega razpisa in občinskega pravilnika za sofinanciranje kulturnih in prostočasnih dejavnosti za mlade ter nadaljnje delno sofinanciranje programov in projektov, ki jih izvajajo mladinske organizacije.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, Zavod za kulturo, šport in mladino, nevladne organizacije.

Kazalnika: število sofinanciranih kulturnih in prostočasnih prireditev, obseg namenjenih sredstev.

d. Ukrep za uresničitev 4: pomoč mladim pri organiziranju projektov in mladinskih aktivnosti.

Ukrep je namenjen izvajanju dejavnosti za spodbujanje predvsem neorganizirane mladine k aktivnemu soustvarjanju prostočasnih aktivnosti/dejavnosti, namenjenih mladim. Pri tem jim bo na voljo pomoč in svetovanje pri organizaciji.

Nosilca ukrepa: Zavod za kulturo, šport in mladino, mladinski center.

Kazalnik: število dogodkov, ki jih organizirajo mladi.

6.5. MLADINSKO ORGANIZIRANJE IN PARTICIPACIJA MLADIH

Mladinsko organiziranje

V grobem lahko organizacije v mladinskem sektorju razdelimo na mladinske organizacije in organizacije za mlade. Aktivna vključenost mladih v organizacije v mladinskem sektorju vodi v aktivno in odgovorno državljanstvo in izboljšuje kvaliteto življenja mladih tako v času vključenosti v organizacijo kot tudi pozneje v življenju, saj zagotavlja pridobivanje znanj, veščin, pomembnih vrednot in družbene odgovornosti. Lokalna skupnost ima zato pomembno vlogo pri podpiranju delovanja mladinskih organizacij in organizacij za mlade ter spodbujanju mladih k članstvu in aktivnosti v teh organizacijah.

Participacija mladih

Politično in širše družbeno delovanje mladih kaže na "zdravo" delovanje demokracije in pozitivno vpliva na oblikovanje identitete mladega posameznika. Participacija se nanaša na aktivno udeležbo in vplivanje mladih na odločitve, ki zadevajo njihovo življenje. Mladi s pomočjo participacije prevzemajo odgovornost tako za lastno prihodnost kot za prihodnost družbe.

Lokalne oblasti so mladim najbližje, zato imajo pomembno vlogo pri spodbujanju njihove participacije. To lahko zagotovijo z vzpostavitvijo sistema rednega sodelovanja med mladimi in Občino, preko formalnih ali neformalnih struktur, ki tovrstno sodelovanje omogočajo.

STRATEŠKI CILJ 1: delovanje mladinskega centra.

a. Ukrep za uresničitev 1: vzpostavitev mladinskega centra v upravljanju Zavoda za kulturo, šport in mladino.

Mladinski center je po definiciji redno organizirano funkcionalno središče, katerega temeljna dejavnost je upravljanje z infrastrukturo, namenjeno mladim, zagotavljanje ustreznih prostorskih pogojev in opreme za izvajanje mladinskega dela ter zagotavljanje ustrezno usposobljenih kadrov za podporo mladinskemu delu. Z ukrepom se mladinski center organizira kot notranja organizacijska enota Zavoda za kulturo, šport in mladino Občine Tolmin. Mladinskemu centru se podeli naloge in pristojnosti na širšem področju mladinskega dela. Mladinski center ima predvsem naslednje naloge:

- izvajanje programov (kulturnih, zabavnih, izobraževalnih idr.) za različne skupine mladih,
- upravljanje prostorov, namenjenih izvajanju programov in dogodkov mladih,
- nudenje organizacijske in tehnične pomoči mladinskim organizacijam in mladim posameznikom pri izvajanju njihovih programov in dogodkov,
- spodbujanje prostovoljstva, mobilnosti in participacije mladih,

- informiranje mladih o različnih tematikah,
- priprava letnega programa za mlade,
- razdeljevanje finančnih sredstev mladim in njihovim organizacijam na podlagi sprejetega pravilnika in razpisa,
- zmanjševanje socialne izključenosti mladih z manj priložnostmi.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, Zavod za kulturo, šport in mladino, nevladne organizacije.

Kazalnika: vzpostavitev mladinskega centra, aktivnosti mladinskega centra.

b. Ukrep za uresničitev 2: proučitev možnosti za izboljšanje pogojev delovanja mladinskega centra.

Ukrep predvideva predvsem proučitev možnosti za izboljšanje prostorskih pogojev za dnevne aktivnosti mladinskega centra. Želja je, da mladinski center v upravljanje dobi prostore, ki bodo namenjeni izvajanju lastnih programov ter delovanju drugih organizacij mladih in njihovim aktivnostim. Proučiti je treba tudi možnost izboljšanja organizacijskih, finančnih in drugih pogojev za delovanje mladinskega centra.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, Zavod za kulturo, šport in mladino, mladinski center.

Kazalnika: izboljšani pogoji delovanja mladinskega centra, število udeležencev na aktivnostih mladinskega centra oziroma aktivnostih v prostorih v njegovem upravljanju.

STRATEŠKI CILJ 2: Sistemska ureditev področja mladinskih dejavnosti.

a. Ukrep za uresničitev 1: zaposlitev strokovnega delavca za področje mladinskih dejavnosti.

Ukrep je namenjen zaposlitvi strokovnega, t. i. mladinskega delavca na Zavodu za kulturo, šport in mladino, ki se bo v ukvarjal s področjem mladinskih dejavnosti. Mladinski delavec ima predvsem nalogo voditi oziroma koordinirati delo mladinskega centra. Poleg tega izvaja in sodeluje pri izvajanju drugih nalog na mladinskem področju, za katere je pristojna lokalna skupnost.

Nosilca ukrepa: Občina Tolmin, Zavod za kulturo, šport in mladino.

Kazalnik: zaposlitev strokovnega delavca.

b. Ukrep za uresničitev 2: zagotavljanje finančnih sredstev za izvajanje dejavnosti mladinskega centra.

Ukrep zagotavlja finančno podporo Občine Tolmin za izvajanje dejavnosti mladinskega centra. Občina zagotavlja tudi sredstva za stroške plače strokovnega delavca za področje mladinskih dejavnosti, zaposlenega pri Zavodu za kulturo, šport

in mladino, ki je vodja mladinskega centra. Mladinski center denarna sredstva za svoje programe pridobiva tudi na raznih javnih razpisih.

Nosilca ukrepa: Občina Tolmin, Zavod za kulturo, šport in mladino.

Kazalnik: obseg namenjenih sredstev iz občinskega proračuna.

c. Ukrep za uresničitev 2: priprava in izvedba javnega razpisa za področje mladinskih dejavnosti.

Ukrep je namenjen sofinanciranju programov mladinskih organizacij in organizacij za mlade z namenom krepiti informiranost, organizacijsko in strokovno usposobljenost nevladnih organizacij in s tem prispevati k večji usposobljenosti nevladnih organizacij za oblikovanje, spremljanje in izvajanje javnih politik na področju mladine. Finančna sredstva zagotovi Občina Tolmin, ki sprejme tudi ustrezen pravilnik, s katerim se predpišejo osnovni pogoji in merila za pripravo javnega razpisa. Za izvedbo javnega razpisa Občina Tolmin pooblasti Zavod za kulturo, šport in mladino oziroma mladinski center kot njegovo notranjo organizacijsko enoto.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, Zavod za kulturo, šport in mladino, mladinski center, nevladne organizacije.

Kazalnika: objava razpisa, obseg namenjenih sredstev za razpis.

STRATEŠKI CILJ 3: Večja participacija mladih

a. Ukrep za uresničitev 1: ustanovitev delovnega oziroma posvetovalnega organa mladih.

Ukrep predvideva ustanovitev predstavniškega organa mladih, ki ima pristojnost in nalogo oblikovanja stališč mladih in njihovo zastopanje v odnosu do lokalnih oblasti. Občina Tolmin spodbuja ustanovitev takega organa, ki bo njen sogovornik pri izvajanju nalog na področju mladinskih dejavnosti, pri čemer poudarja, da mora biti sestava organa geografsko čim bolj enakomerno razporejena. Pobudo za ustanovitev organa in njeno organizacijsko strukturo prepušča mladim in njihovim organizacijam.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, nevladne organizacije.

Kazalniki: ustanovitev organa mladih za zastopanje njihovih interesov, število srečanj organa z občinskimi odločevalci, število obravnavanih pobud mladih.

b. Ukrep za uresničitev 2: spodbujanje aktivnega vključevanja mladih po krajevnih skupnostih.

Mladi so v krajevnih skupnostih na različne načine in različno aktivno vključeni v njihovo delovanje. Krajevne skupnosti različno namenjajo pozornost mladim in

njihovim potrebam. Ukrep je namenjen spodbudi krajevnim skupnostim, ki namenljajo premalo pozornosti mladim in jih ne vključujejo dovolj v aktivnosti v svojih krajih. Vloga mladinskega centra je v motiviranju mladih, da se z lastnimi pobudami vključijo v družbeno dogajanje svoje krajevne skupnosti. Vloga Občine Tolmin pa je spodbujanje tistih krajevnih skupnosti, kjer so mladi premalo vključeni v aktivnosti, da pri svojem delovanju posvetijo pozornost tudi mladim.

Nosilci ukrepa: krajevne skupnosti, Občina Tolmin, mladinski center, nevladne organizacije.

Kazalnik: število aktivno vključenih mladih v aktivnosti po krajevnih skupnostih.

c. Ukrep za uresničitev 3: vsakoletni dogodek – srečanje mladih in odločevalcev na lokalni ravni.

Ukrep je namenjen krepitvi dialoga med mladimi na eni strani ter odločevalci na lokalni ravni (župan, občinski svet, občinska uprava, občinski zavodi) na drugi strani. V okviru delovanja mladinskega centra in njegove naloge spodbujanja participacije mladih pri odločitvah, ki vplivajo na njihovo življenje, ta vsako leto pripravi dogodek, na katerem se mladi srečajo z odločevalci in jim predstavijo svoja mnenja in pobude.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, nevladne organizacije, mladinski center.

Kazalnika: izvedba dogodka, število udeležencev.

6.6. INFORMIRANJE

Informacije o najrazličnejših [nekomercialnih] družbenih aktivnostih, ki zadevajo mladino, mlade obveščajo o različnih možnostih in priložnostih ter njihovih pravicah in dolžnostih. Mladim omogočajo, da aktivno odločajo o svojem osebnem razvoju ter jih vodijo k samostojnosti in polni vključitvi v družbo.

Na kakovost življenja in aktivnost mladih v lokalnem okolju pomembno vplivajo tudi informacije na lokalnem nivoju. Sodobna informacijska družba ponuja vrsto možnosti zasnove informacijskega sistema, ki bo omogočal, da informacije dosežejo ciljno publiko, tako organizirano kot tudi neorganizirano mladino. Visoka informiranost hkrati pomaga tudi pri zmanjševanju socialne izključenosti.⁷

STRATEŠKI CILJ 1: vzpostavitev sistema za celovito informiranje mladih.

Glede na analizo ankete mladi v občini pogrešajo dostopnost informacij z najrazličnejših področij, ki jih zanimajo oziroma imajo nanje določen vpliv, na enem mestu. Informacije

---

⁷ Mladi in socialna vključenost, str. 24.

posamezne organizacije objavljajo na sebi ustrezen način v različnih medijih in niso zbrane na enem mestu in so zato pogosto spregledane. Glavni namen predlaganega cilja je boljša informiranost mladih na zanje relevantnih področjih.

a. Ukrep za uresničitev 1: vzpostavitev informacijskega kanala za mlade.

Ukrep predvideva vzpostavitev in delovanje spletne strani, kombinirane z uporabo socialnih omrežij in drugih internetnih orodij, na katerih mladi lahko najdejo informacije o možnostih in priložnostih iz celotnega spektra področij, vključenih v mladinsko politiko.

Nosilci ukrepa: Občina Tolmin, Zavod za kulturo, šport in mladino, nevladne organizacije.

Kazalnika: število objav, število obiskov.

b. Ukrep za uresničitev 2: vzpostavitev info točke v sklopu mladinskega centra.

S preoblikovanjem mladinskega centra se vzpostavi tudi fizična info točka za mlade, ki bo ob določenih dnevih in času ali ob predhodni najavi odprta za mlade.

Nosilca ukrepa: Občina Tolmin, Zavod za kulturo, šport in mladino.

Kazalnika: vzpostavljena info točka, aktivnost in kakovost informacij.

c. Ukrep za uresničitev 3: rubrika za mlade v Sočasniku.

V glasilu treh občin Sočasnik je predvidena vzpostavitev posebne rubrike za mlade, ki bo na voljo mladinskim organizacijam in ostalim zainteresiranim mladim. Mladi tako aktivno soustvarjajo vsebino s tematiko z mladinskih področij.

Nosilci: Občina Tolmin, Posoški razvojni center, nevladne organizacije.

Kazalnika: število prispevkov, število mladih, ki pripravljajo prispevke.

8. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE LOKALNEGA PROGAMA

Lokalni program za mlade Mi smo – mi bomo 2017–2022 sprejme Občinski svet Občine Tolmin za obdobje petih let. Za njegovo uresničevanje je odgovorna Občina Tolmin.

Z namenom preverjanja njegove učinkovitosti in doseganja zastavljenih ciljev je potrebno vzpostaviti ustrezne mehanizme za njegovo spremljanje in evalvacijo. Zato se za sprotno spremljanje in vrednotenje izvajanja lokalnega programa oblikuje delovna skupina, ki jo sestavljajo:

- predstavnik občinskega sveta Občine Tolmin,
- predstavnik občinske uprave Občine Tolmin,
- predstavnik Kluba tolminskih študentov,
- predstavnik Zveze mladih in kreativnih Tolmin,
- predstavnik Zavoda za kulturo, šport in mladino Občine Tolmin,
- predsednik strokovnega sveta za mladinske dejavnosti pri Zavodu za kulturo, šport in mladino Občine Tolmin.

Delovno skupino imenuje župan Občine Tolmin. Naloga delovne skupine je, da županu pripravi vmesno [v letu 2020] in zaključno poročilo o izvajanju lokalnega programa za mlade.

9. ZAKLJUČEK

Delovna skupina za pripravo Lokalnega programa za mlade Mi smo – mi bomo 2017–2022 je marca 2016 pristopila k oblikovanju strateškega dokumenta, ki bo usmerjal politiko občine na področju mladinske problematike. Program se osredotoča na naslednja področja: izobraževanje, zaposlovanje, stanovanjske razmere, prosti čas, mladinsko organiziranje in participacija ter informiranje. Cilj skupine je bil dati možnost mladim, da sooblikujejo program in da so čim bolj vključeni v sprejemanje odločitev, ki vplivajo na njihovo življenje.

Izhodišče priprave programa je poznavanje trenutnega stanja na področju mladih. Iz statističnih podatkov je razvidno, da delež mladih v občini Tolmin iz leta v leto pada. Dobra tretjina mladih v občini je delovno aktivnih.

Občina Tolmin že izvaja precej obsežne aktivnosti, namenjene izboljšanju položaja mladih. Tako sofinancira dejavnosti mladinskih organizacij in organizacij za mlade, izobraževalne programe in dejavnosti, programe javnih del in Posoškega razvojnega centra, namenjene zaposlovanju [tudi] mladih, zagotavlja sredstva za delovanje programov raznih pristočasnih društev, pri razpisih za dodelitev profitnih in neprofitnih stanovanj pa so mladi in mlade družine prednostna kategorija. Občina zagotavlja tudi prostore za izvajanje dejavnosti mladih.

Delovna skupina je opravila raziskavo med mladimi. V juniju 2016 je bila aktivirana spletna anketa, ki jo je izpolnilo 251 anketirancev. Anketa je zajemala vprašanja s področij, ki jih obravnava lokalni program za mlade. Na podlagi analize ankete in ob upoštevanju usmeritev evropskih in nacionalnih strateških dokumentov je delovna skupina pripravila nabor ukrepov za posamezna področja, ki naj bi jih izvedli v petletnem obdobju.

Februarja 2017 je bila izvedena javna predstavitev strateških ciljev in ukrepov za njihovo uresničevanje. V obliki delavnice so imeli udeleženci predstavitev možnost pridobivanja dodatnih informacij in podajanja novih predlogov ali pripomb na predlagane ukrepe. Delovna skupina je nove pobude in predloge preučila in jih vključila v lokalni program.

Na področju izobraževanja lokalni program za krepitev kompetenc mladih predvideva možnost opravljanja praktičnega dela šolanja v občinski upravi in javnih zavodih, zagotavljanje sredstev za delovanje srednje šole in podeljevanje nagrad učencem, dijakom in študentom za nadpovprečne dosežke. Za ohranjanje in spodbujanje neformalnega izobraževanja mladih so predvideni vzpostavitve ustreznega prostora za izvajanje takega izobraževanja, sofinanciranje neformalnih izobraževalnih programov za mlade, ki se izvajajo v občini Tolmin, in spodbujanje izobraževalnih izmenjav mladih. Za večjo zaposlenost mladih so predvideni sofinanciranje regijske štipendijske sheme, spodbujanje povezovanja mladih in podjetij v Posočju, organizacija kariernega sejma Posočja,

zagotavljanje sredstev za izvajanje javnih del, zagotovitev prostorov za sodelo [coworking] in spodbujanje podjetništva med mladimi.

Za rešitev stanovanjskega problema mladih so in bodo tudi v bodoče mladi in mlade družine prednostna kategorija v občinskih razpisih za dodelitev tako profitnih kot neprofitnih stanovanj, Občina Tolmin bo zagotovila namenska stanovanja za mlade za določen čas in subvencionirala obrestno mero pri posojilih za gradnjo, nakup ali obnovo stanovanj in stanovanjskih hiš, proučila pa bo tudi, ali obstajajo alternativne možnosti za reševanje stanovanjskega problema mladih.

Za aktivno vključenost mladih v prostočasne, športne, kulturne in družbene dejavnosti bo Občina Tolmin vzdrževala in posodabljala ustrezno infrastrukturo in sofinancirala izgradnjo nove, sofinancirala programe športa in kulture v društvih, sofinancirala kulturne in prostočasne prireditve ter programe preživljanja prostega časa in skrbela za pomoč mladim pri organizaciji projektov in aktivnosti.

Na področju mladinskega organiziranja je treba vzpostaviti delujoč mladinski center, ki ga bo upravljal Zavod za kulturo, šport in mladino, in preučiti možnosti za izboljšanje pogojev delovanja mladinskega centra. Področje mladinskih dejavnosti je potrebno sistemsko urediti tako, da se na Zavodu za kulturo, šport in mladino zaposli strokovnega delavca za področje mladinskih dejavnosti ter zagotovi finančna sredstva za delovanje mladinskega centra in sofinancira mladinske dejavnosti z javnim razpisom za to področje.

Za boljšo participacijo mladih je predvidena ustanovitev delovnega oziroma posvetovalnega organa mladih, spodbujanje aktivnega vključevanja mladih po krajevnih skupnostih, organizacija letnih srečanj mladih in odločevalcev na lokalni ravni.

Da bi bili mladi čim bolj informirani o temah, ki jih zanimajo, se bo vzpostavilo informacijski kanal in info točko za mlade, v publikaciji Sočasnik pa posebno rubriko za mlade za soustvarjanje vsebin z mladinsko tematiko.

Lokalni program za mlade Mi smo – mi bomo 2017–2022 obravnava najprej Odbor za družbene dejavnosti Občine Tolmin. Po obravnavi in sprejemu na seji Občinskega sveta Občine Tolmin stopi v veljavo in se začne izvajati v skladu s terminskim načrtom. Posebna delovna skupina spremlja izvajanje lokalnega programa oziroma uresničevanje strateških ciljev in ukrepov. Po zaključku petletnega obdobja ta skupina opravi evalvacijo lokalnega programa.

10. TERMINSKI NAČRT

		leto izvajanja						
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Področje:	IZOBRAŽEVANJE							
Strateški cilj 1:	krepitev kompetenc mladih							
Ukrepi:	1	zagotavljanje možnosti opravljanja praktičnega dela šolanja za mlade	x	x	x	x	x	x
	2	zagotavljanje finančnih sredstev za delovanje srednje šole v občini Tolmin	x	x	x	x	x	x
	3	podeljevanje nagrad učencem, dijakom in študentom, ki so dosegli nadpovprečne rezultate		x	x	x	x	x
Strateški cilj 2:	spodbujanje in ohranjanje neformalnega izobraževanja							
Ukrepi:	1	zagotovitev prostora za izvajanje neformalnega izobraževanja mladih			x	x	x	x
	2	sofinanciranje neformalnih izobraževalnih programov za mlade, ki se izvajajo v občini Tolmin, in spodbujanje izobraževalnih izmenjav mladih		x	x	x	x	x
Področje:	ZAPOSLOVANJE							
Strateški cilj 1:	večja zaposlenost mladih							
Ukrepi:	1	sofinanciranje regijske študentske sheme		x	x	x	x	x
	2	povezovanje mladih in podjetnikov, karierni sejem Posočja		x	x	x	x	x
	3	zagotavljanje sredstev v občinskem proračunu za izvajanje javnih del	x	x	x	x	x	x

	4	zagotavljanje prostorov za sodelo [coworking]	x	x	x	x	x	x
	5	spodbujanje podjetniških aktivnosti mladih		x	x	x	x	x

Področje:	STANOVANJSKE RAZMERE							
Strateški cilj 1:	več mladih z urejenim stanovanjskim vprašanjem							
Ukrepi:	1	dodeljevanje profitnih občinskih stanovanj v najem – mlada družina je prednostna kategorija prosilcev	x	x	x	x	x	x
	2	dodeljevanje neprofitnih občinskih stanovanj v najem – mlada družina je prednostna kategorija prosilcev	x	x	x	x	x	x
	3	zagotovitev namenskih najemnih stanovanj za mlade v starosti od 18. do 29. leta	x	x	x	x	x	x
	4	subvencioniranje obrestne mere pri posojilih za gradnjo, obnovo in nakup stanovanj in stanovanjskih hiš		x	x	x	x	x
	5	proučitev alternativnih možnosti za reševanje stanovanjskega problema mladih			x	x	x	x

Področje:	PROSTI ČAS, ŠPORT, KULTURA, DRUŽBENE DEJAVNOSTI							
Strateški cilj 1:	aktivna vključenost mladih v družbene dejavnosti							
Ukrepi:	1	vzdrževanje in posodabljanje obstoječih objektov ter sofinanciranje izgradnje novih	x	x	x	x	x	x
	2	sofinanciranje programov športa in kulture v društvih	x	x	x	x	x	x
	3	sofinanciranje kulturnih in prostočasnih prireditev ter programov preživljanja prostega časa	x	x	x	x	x	x
	4	pomoč mladim pri organiziranju projektov in mladinskih aktivnosti		x	x	x	x	x

Področje:	MLADINSKO ORGANIZIRANJE IN PARTICIPACIJA MLADIH							
Strateški cilj 1:	izboljšanje delovanja mladinskega centra							
Ukrepi:	1	vzpostavitev mladinskega centra v upravljanju Zavoda KŠM	x	x	x	x	x	x
	2	proučitev možnosti za izboljšanje pogojev delovanja mladinskega centra		x	x	x	x	x
Strateški cilj 2:	sistemska ureditev področja mladinskih dejavnosti							
Ukrepi:	1	zaposlitev strokovnega delavca za področje mladinskih dejavnosti		x	x	x	x	x
	2	zagotavljanje finančnih sredstev za izvajanje dejavnosti mladinskega centra		x	x	x	x	x
	3	priprava in izvedba javnega razpisa za področje mladinskih dejavnosti		x	x	x	x	x
Strateški cilj 3:	večja participacija mladih							
Ukrepi:	1	ustanovitev delovnega oz. posvetovalnega organa mladih			x	x	x	x
	2	spodbujanje aktivnega vključevanja mladih po krajevnih skupnostih		x	x	x	x	x
	3	vsakoletni dogodek – srečanje mladih in odločevalcev na lokalni ravni		x	x	x	x	x

Področje:	INFORMIRANJE							
Strateški cilj 1:	vzpostavitev sistema za celovito informiranje mladih							
Ukrepi:	1	vzpostavitev informacijskega kanala za mlade		x	x	x	x	x
	2	vzpostavitev info točke v sklopu mladinskega centra		x	x	x	x	x
	3	rubrika za mlade v Sočasniku		x	x	x	x	x

11. VIRI IN LITERATURA

Eurostat database. Pridobljeno s <http://ec.europa.eu/eurostat/web/youth/data/database>.

Grbec, A. [2013]. *Mladi in socialna vključenost*. Pridobljeno s http://www.mss.si/datoteke/dokumenti/socialna_vkljucenost_publicacija.pdf.

Pravilnik o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju. Uradni list RS, št. 47 [15. 6. 2011], Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10448>.

Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013-2022 [ReNPM13-22]. Uradni list RS, št. 90 [24. 8. 2013], Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RES093>.

Statistični urad Republike Slovenije [SURS]. Pridobljeno s <http://www.stat.si/statweb>.

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju [ZJIMS]. Uradni list RS, št. 42 [18. 5. 2010]. Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAK05834>.

Priloga 1: Analiza ankete za pripravo lokalnega programa za mlade v občini Tolmin

Lokalni program za mlade v občini Tolmin
2017 - 2022

ANALIZA
ankete za pripravo lokalnega programa
za mlade v občini Tolmin

DEMOGRAFSKI PODATKI

Kakšen je vaš trenutni status?

Razmerje med dijaki [29%], študenti [36%] in ostalimi [zaposleni, samozaposleni, brezposelni – 35%] je porazdeljeno skoraj enakomerno na tretjine. Tri, ki imajo drugačen status, se lahko zanemari.

Delovno aktivnih je 27%, kar ustreza slovenskemu povprečju, ki je 26,7% [podatek za 2014].

Razmerje med delovno aktivnimi [zaposlen ali samozaposlen – 81%] in brezposelnimi [19%] delovno aktivnimi mladimi ustreza slovenskemu povprečju, ki je 20,6 % brezposelnih [podatek za leto 2016].

Če primerjamo odgovore na 1. vprašanje in vprašanje glede starosti [predzadnje vprašanje] so razmerja zelo podobna in enakomerno razporejena po skupinah. Starih od 15-19 let je 30% [dijakov 29%], od 20-24 let 36% [študentov 36%] in od 25-30 29% [ostali 35%].

Iz podatkov lahko zaključimo, da je anketa enakomerno zajela vse statusne skupine.

Kje trenutno prebivate?

Izmed tistih, ki prebivajo v občini Tolmin, jih 58% prebiva v Tolminu in bližnji okolici, 42% pa v drugih krajih v občini.

Če za bližnjo okolico štejemo sosednja naselja Tolmina [Volče, Dolje, Zatoimin, Žabče, Poljubinj, Prapetno], imajo ta naselja skupaj s Tolminom 47% delež vseh mladih v občini, medtem ko v ostalih krajih prebiva 53% mladih.

Zaključimo lahko, da je anketo izpolnilo več mladih iz Tolmina in okolice, vendar boljši odgovor daje analiza naslednjega [pod]vprašanja.

➔ Napišite točen kraj bivanja

Kraje bivanja razdelimo po geografskih območjih:

- Mesto Tolmin
- Okolica Tolmina [KS Tolmin brez mesta, KS Volče, KS Zatoimin, KS Poljubinj, KS Ljubinj]
- Vasi ob Soči [KS Dolje-Gabrje, KS Volarje, KS Kamno]
- Vasi ob Idrijci [KS Most na Soči, KS Tolminski Lom, KS Idrija pri Bači, KS Slap ob Idrijci, KS Dolenja Trebuša, KS Gorenja Trebuša]
- Šentviška planota [KS Ponikve, KS Pečine, KS Šentviška Gora]
- Baška Grapa [KS Kneža, KS Grahovo ob Bači, KS Hudajužna-Obloke, KS Podbrdo, KS Stržišče, KS Rut-Grant]

V tabeli na naslednji strani je prikazano, koliko mladih živi na posameznem območju in koliko jih je izpolnilo anketo. Upošteva se samo posameznike, ki so navedli kraj bivanja, ki leži v občini Tolmin [vseh 171]

Območje	Mladi v občini		Izpolnjene ankete	
	Število	Delež	Število	Delež
Mesto Tolmin	436	29%	58	34%
Okolica Tolmina	319	21%	27	16%
Vasi ob Soči	100	7%	11	6%
Vasi ob Idrijci	336	22%	48	28%
Šentviška planota	96	6%	17	10%
Baška Grapa	229	15%	10	6%
SKUPAJ	1516	100%	171	100%

Delež rešenih anket v mestu Tolmin, v vaseh ob Idrijci in na Šentviški planoti je nadpovprečen glede na delež mladih, ki prebivajo na teh območjih, podpovprečen je v okolici Tolmina in Baški grapi, medtem ko je v vaseh ob Soči približno enak.

Odstopanje ni višje od 5 odstotnih točk, razen v primeru Baške grape, kjer je razlika 9 odstotnih točk.

Ugotovimo lahko, da je anketa kljub odstopanjem enakomerno zajela vsa geografska območja, nekoliko slabše le Baško grapo.

➔ Izven občine Tolmin živim ... (stalno ali občasno)

Vprašanje je povezano s 1., na katero je 21% [52] vprašanih odgovorilo, da živijo izven občine Tolmin.

Od teh jih je 46% [24] odgovorilo, da živijo izven občasno, 54% [28] pa da stalno.

➔ Kaj je razlog za to, da ste se za stalno preselili izven občine Tolmin?

Vprašanje je povezano s 1. in 3.

Izmed tistih, ki so odgovorili, da živijo izven občine stalno [na vprašanje je bilo možnih več odgovorov], jih je odgovorilo

- 36% [10] zaradi partnerja oz. družine
- 36% [10] zaradi službe ali študija
- 14% [4] ker jim bolj odgovarja stil življenja v večjem mestu oz bližje njihovim centrom
- 14% [4] v občini Tolmin sploh niso nikoli živeli
- 11% [3] ker so drugje dobili stanovanje

➔ Kaj je glavni razlog za to, da v občini Tolmin živite le občasno?

Izmed tistih, ki so odgovorili, da živijo izven občine občasno, jih je odgovorilo

- 54% [13] zaradi študija
- 42% [10] zaradi službe
- 4% [1] zaradi partnerja

Če odštejemo tiste, ki v občini nikoli niso živeli, jih drugje stalno ali občasno živi

- 30% [15] iz popolnoma osebnih razlogov [partner, družina, stil življenja],
- 41% [21] zaradi tega, ker so drugje dobili službo ali stanovanje,
- 29% [15] pa zaradi študija.

Izven občine občasno živi še večje število študentov in dijakov, vendar ti pri 1. vprašanju niso izbrali opcije, da živijo izven občine Tolmin. To možnost so najbrž izbrali le tisti, ki se v občino, kjer imajo prijavljeno stalno prebivališče, vračajo bolj redko kot vsak vikend.

Imate namen po končanem šolanju ostati v občini Tolmin?

Da se ne šola več, je odgovorilo 24% [57] vprašanih, kar je znatno manj, kot jih je v uvodu odgovorilo, da imajo status, ki ni povezan s šolanjem [35%], da se še šolajo pa 76% [184], kar je več kot je v uvodu dijakov in študentov [164]. Očitno je bilo to vprašanje nejasno.

Od tistih, ki so zaključili s šolanjem jih je 74% [42] ostalo v občini Tolmin, 26% [15] pa se jih je po zaključku šolanja odselilo drugam [pod 4. vprašanjem je bilo 11 takih, ki so za stalno odšli zaradi službe ali stanovanja in 14 zaradi osebnih razlogov].

Od tistih, ki se še šolajo [184], jih 60% [111] namerava ostati [17% v vsakem primeru, 43% odvisno od možnosti], 23% [42] verjetno ali gotovo ne, 17% [31] pa jih ne ve. Če teh ne upoštevamo, bi jih ostalo 73%, odšlo pa 27%. To je skoraj identičen delež kot pri tistih, ki so s šolanjem že končali.

→ Kaj je glavni razlog, da po končanem šolanju ne boste ostali v občini Tolmin?

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem.

Med tistimi, ki bodo najverjetneje odšli [41], jih bo

- 49% [20] zaradi zaposlitve
- 37% [15] zaradi stila življenja v ali bližje večjim centrom
- 15% [6] zaradi partnerja oz. družine

Tri četrtine mladih torej pričakuje, da bodo ostali v občini Tolmin, četrtina pa, da bodo odšli. Enak je delež med tistimi, ki so po šolanju ostali in tistimi, ki niso.

Polovica jih pričakuje, da bodo odšli zaradi zaposlitve, polovica pa zaradi osebnih razlogov. Pri tistih, ki so že odšli, je delež nekoliko v prid tistim, ki so odšli zaradi službe.

Razlike med razlogi med tistimi, ki so iz občine že odšli in tistimi, ki pričakujejo, da bodo odšli, so zanemarljive. Po šolanju odide oz. bi odšla $\frac{1}{4}$ mladih, $\frac{1}{8}$ iz osebnih razlogov in $\frac{1}{8}$ zaradi zaposlitve ali stanovanja.

IZOBRAŽEVANJE

Ali poznate možnosti štipendiranja oziroma dodeljevanja sredstev za izobraževanje, ki so na voljo?

Da poznajo možnosti štipendiranja je odgovorilo 45% [97] vprašanih, da ne 55% [119].

→ Katere vrste štipendij poznaš?

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem.

Od tistih, ki možnosti poznajo, skoraj vsi [95%] poznajo državno štipendijo, malo manj Zoisovo [89%] in kadrovske [86%]. Štipendije za študij v tujini pozna malo vprašanih [15%].

Če predpostavimo, da so večina, ki možnosti štipendiranja ne poznajo, tisti, ki se ne šolajo več [35% vseh], potem najmanj 30% šolajočih ne pozna nobene od opcij štipendiranja. Če tega ne predpostavimo, potem je takih 55%.

Med tretjino in polovico vseh dijakov in študentov ne pozna možnosti štipendiranja. Ostali so dobro seznanjeni z državno, zoisovo in kadrovske štipendije, slabo pa s štipendijami Ad Futura.

Imate kakšen predlog za način štipendiranja ali financiranja študijskih dejavnosti konkretno s strani Občine Tolmin?

Vprašanje je neobvezno.

Večina nima predlogov, kako bi občina sama štipendirala ali financirala študijske obveznosti. Med odgovori so:

- organiziranje dobrodelne prireditve za zbiranje sredstev,
- [finančno] spodbujanje podjetij, da bi študente vzeli na prakso
- kadrovska štipendija, ki bi jo financirale javne službe
- dodatna denarna pomoč socialno šibkim študentom/dijakom,
- podelitev štipendije za poklice, ki jih v občini ne pokrivajo kadrovske štipendije,
- javna dela zamenjati z delom študentov,
- štipendije za študente, ki imajo poleg študija lastne projekte.
- štipendiranje na področju umetnosti

Ali si tekom izobraževanja želite (ste si želeli) možnosti opravljanja strokovnega praktičnega usposabljanja v podjetjih in ustanovah v občini Tolmin?

Da si želijo ali so si želeli opravljati strokovno praktično usposabljanje v podjetjih in ustanovah v občini Tolmin je odgovorilo 59% vprašanih [147].

→ V katerem podjetju bi si želeli opravljati praktično usposabljanje?

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem.

27% [58] jih je odgovorilo na vprašanje, v katerem podjetju ali ustanovi bi tako usposabljanje radi opravljali [nekateri so navedli več odgovorov]:

- 53% [31] v javnih ustanovah od tega:
  - o 21% [12] v šolstvu in vzgoji [ŠC, OŠ, VVZ]
  - o 16% [9] v občinskih ustanovah in zavodih [občinska uprava, LTO, PRC, knjižnica, komunala]
  - o 12% [7] v zdravstvu [ZD]
  - o 5% [3] v drugih javnih ustanovah [CSD, dom upokojencev]
- 33% [19] v industrijskih podjetjih [Hidria, Smarteh]
- 12% [7] v turizmu in gostinstvu [LTO, restavracije, samostojni ponudnik]
- 7% [4] v trgovini [Mercator, KZ Tolmin]
- 7% [4] druge [geodetske storitve, gradbeništvo, avtoprevoznništvo]

Med podjetji in ustanovami izstopajo Hidria AET s 14, OŠ [Tolmin] z 8, ZD [Tolmin] s 7 ter KZ Tolmin, Smarteh in LTO s po 3 odgovori.

Ali menite, da znanja, veščine in spretnosti, pridobljene izven rednega šolanja in študija, pripomorejo k boljši zaposljivosti mladih?

Da so znanja, veščine in spretnosti, pridobljene izven rednega šolanja, študija in dela, pomembne, meni 90% [177] vprašanih, da niso pomembne pa 10% [20].

Kako pogosto se izven šole/ študija/ dela udeležuješ možnosti za dodatno pridobivanje znanj, veščin in spretnosti v občini Tolmin?

Da se možnosti za dodatno pridobivanje znanja, veščin in spretnosti udeležujejo v občini Tolmin, je odgovorilo 67% [132] vprašanih. Da se takih dogodkov sploh ne udeležujejo je odgovorilo 27% [53] vprašanih. 6% [12] je odgovorilo, da se takih dogodkov udeležuje izven občine Tolmin – polovica teh v Ljubljani.

Od tistih, ki se takih dogodkov udeležujejo v občini Tolmin [67% vseh] se jih:

- 11% [14] udeležuje enkrat mesečno,
- 23% [30] večkrat na leto,
- 67% [88] pa redko – 1x na leto ali manj

Kaj menite o možnostih za dodatno pridobivanje znanj, veščin in spretnosti na območju tolminske občine?

Z možnostmi za dodatno pridobivanje znanje, veščin in spretnosti je seznanjenih 64% [125] vprašanih. Z njimi jih ni seznanjeno 36% [71].

Od tistih, ki so z možnostmi seznanjeni jih meni:

- 17% [22] da je možnosti dovolj na različnih področjih,
- 30% [37] da jih je dovolj, a ni dovolj raznovrstnih vsebin,
- 53% [66] da je možnosti premalo.

Kdo oziroma katere organizacije po vašem mnenju mladim v tolminski občini nudijo priložnosti za dodatno pridobivanje znanj, veščin in spretnosti?

Na vprašanje je bilo možnih več odgovorov.

Kar 80% [152] vprašanih meni, da so mladinske organizacije tiste, ki nudijo priložnost za neformalno izobraževanje. 39% [74] jih meni, da so to občina in njeni zavodi (med odgovori drugo je bil 5x omenjen PRC), 20% [38] pa da so to podjetja.

Ali poznate izraz "neformalno izobraževanje"?

Izraz »neformalno izobraževanje« pozna 61% [115] vprašanih, 39% [75] pa ne.

Izraz torej ni najbolj prepoznaven. Za primerjavo – na vprašanje ali se jim dodatno pridobivanje znanja izven rednega šolanja in dela zdi pomembno (vpr. 8), je 90% vprašanih odgovorilo pritrdilno.

Katerih vsebin za pridobivanje dodatnih znanj, veščin in spretnosti si želite?

Vprašanje je neobvezno.

Na vprašanje je odgovorilo 39 vprašanih, kar je 38% tistih, ki so odgovorili, da je možnosti za neformalno izobraževanje v občini premalo [66] ali pa so premalo raznovrstne [37].

- 22% [8] si jih želi jezikovnih tečajev,
- 18% [7] strokovnih tehničnih vsebin (računalništvo, elektrotehnika, strojništvo, gradbeništvo) in usposabljanj na teh področjih
- 13% [5] vsebin s področja podjetništva,
- 13% [5] vsebin s področja zdravja in dobrega počutja (psihologija, delo na sebi, zdravo življenje, prva pomoč)
- 13% [5] vsebin s področja turizma in gostinstva
- 8% [3] vsebin za brezposelne
- 8% [3] vsebin s področja športa

Po 1 odgovor navaja še vsebine na področju kulture (petje), kmetijstva in dela z mladimi (vodenje skupin).

Več odgovorov opozarja na samoorganiziranje in spodbujanje mladih k deljenju svojih znanj in veščin z drugimi [4 odgovori] in na boljšo informiranost o možnostih neformalnega izobraževanja v občini [2 odgovora].

ZAPOSLOVANJE

Kakšen je vaš zaposlitveni status?

Večina vprašanih je še v procesu izobraževanja/pridobivanja formalne izobrazbe, takih je 68% [128] vprašanih, kar je skladno z uvodnim vprašanjem, pri katerem jih je 65% odgovorilo, da imajo status dijaka ali študenta. Med njimi večina dela preko študentskega servisa. Redno oziroma tekom leta preko študentskega servisa dela 22% vprašanih, občasno pa študentsko delo opravlja 25% vprašanih.

Če upoštevamo samo šolajoče jih:

- 32% [41] ob šolanju/študiju ne dela preko študentskega servisa,
- 32% [41] jih bolj ali manj redno dela preko študentskega servisa,
- 36% [46] jih preko študentskega servisa dela občasno.

Vsaj občasno preko študentskega servisa torej ob šolanju dela tudi veliko dijakov.

32% [59] se jih ne izobražuje več. Od teh jih je:

- 41% [24] zaposlenih za nedoločen čas,
- 31% [18] zaposlenih za določen čas,
- 15% [9] samozaposlenih,
- 10% [6] brezposelnih,
- 3% [2] dela preko avtorskih ali podjetniških pogodb.

Za nedoločen čas je zaposlenih 41%, brezposelnih je 10%, ostali [49%] pa imajo negotovo obliko zaposlitve (določen čas, s.p., avtorske oz. podjetniške pogodbe). Tem je potrebno prišteti še mlade s statusom študenta/dijaka, ki imajo status, da lahko delajo preko študentskega dela, vendar podatka o teh ni. Glede na visok delež takih, ki bolj ali manj redno delajo preko študentskega servisa, je takih najbrž kar precej.

Manjši odstotek vprašanih mladih je trenutno brezposelnih (3% oz. 10% med delovno aktivnimi), kar verjetno ni realen podatek glede na stanje v občini.

➔ Ali nameravate po končanem izobraževanju iskati zaposlitev v občini Tolmin oziroma bližnji okolici?

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem.

Na vprašanje so odgovarjali tisti, ki se še šolajo [82] – opomba: napaka – niso bili vključeni tisti, ki se še šolajo in delajo občasno preko študentskega servisa [46].

Da bodo po končanem izobraževanju iskali zaposlitev v občini ali okolici je odgovorilo 63% [52] vprašanih, 13% [11] da ne, 23% [19] pa tega še ne ve.

Dve tretjini vprašanih bo torej zagotovo iskalo zaposlitev v občini, 1/8 pa gotovo ne.

Vprašanje je podobno vpr. 5 (namen ostati v občini), pri katerem je 60% šolajočih odgovorilo, da ima namen ostati v občini, 23% da ne in 17% da ne ve.

Vprašanje je podobno tudi vpr. 6 [razlogi za odhod iz občine], pri katerem je ugotovljeno, da iz občine odide $\frac{1}{4}$ mladih, od tega $\frac{1}{2}$ zaradi osebnih razlogov in $\frac{1}{2}$ zaradi službe ali stanovanja.

S primerjavo teh vprašanj ugotovimo, da manjši odstotek vprašanih ne verjame, da bodo dobili zaposlitev v občini, bodo pa to poskušali ter da približno $\frac{1}{8}$ mladih zagotovo ne razmišlja, da bi si zaposlitev in s tem eksistenco poiskali v občini.

→ **Kateri so razlogi, da zaposlitve ne bi iskali v občini Tolmin?**

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem.

Od tistih, ki zaposlitve ne bodo iskali v občini ali okolici [11], jih tega ne bo storilo:

- 45% [5] ker ponudba delovnih mest ne ustreza njihovi izobrazbi,
- 27% [3] ker gospodarsko okolje ni perspektivno,
- 18% [2] ker ni dovolj možnosti za napredovanje,
- 18% [2] iz drugih razlogov [1 odgovor – želi si drugačnega okolja]

→ **Ali aktivno iščete delo?**

Vprašanje je povezano z vprašanjem o zaposlitvenem statusu.

Od tistih, ki so brezposelni [6] jih 50% [3] delo išče aktivno, 50% [3] pa le občasno.

Ali bi si zaradi možnosti zaposlitve drugje izselili iz občine Tolmin?

Da bi se zaradi možnosti zaposlitve drugje izselili, je odgovorilo 78% [142] vprašanih, od tega 12% [21] pod določenim pogojem. Da se zaradi zaposlitve ne bi selili je odgovorilo 22% [40] vprašanih.

Pogoji pod katerimi bi se zaradi zaposlitve izselili [17] so:

- 35% [6] če bi bilo delovno mesto boljše kot v občini,
- 29% [5] če bi bil kraj dela preveč oddaljen od občine za dnevno ali tedensko vožnjo domov,
- 18% [3] če v občini ne bi našel dela,
- 12% [2] če bi bilo delo samo za določen čas,
- 6% [1] če bi bilo delovno mesto v manjšem mestu ali kraju

Razlogi, da se zaradi zaposlitve ne bi izselili [5] so: lokalpatriotizem [2 odgovora], ima tu družino, ima tu kmetijo, upa na boljše zaposlitvene možnosti v občini [po 1 odgovor].

Ali se vam zdi, da so mladi dovolj informirani o zaposlitvenih možnostih s strani lokalnih organizacij, ki so za to zadolžene?

Večina vprašanih meni, da mladi niso dovolj informirani o možnostih zaposlitve s strani organizacij v občini, ki so za to zadolžene, takih je 74% [135] vprašanih.

Sklepamo lahko, da je na tem področju res še dovolj možnosti za izboljšavo [tudi glede na vprašanje o tem, na katerih področjih bi si mladi želeli biti bolj informirani – zaposlitvenem], vendar pa je mogoče problem tudi v tem, da se mladi niti ne zanimajo za te informacije dokler niso pred dejstvom, da si začnejo iskati zaposlitev.

→ Če imate predlog za izboljšavo, ga prosim zapišite.

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem in ni bilo obvezno.

Od tistih, ki menijo, da mladi o zaposlitvenih možnostih niso dovolj informirani, jih je 15 podalo predloge za izboljšanje.

Mladi so večinoma mnenja, da bi morali informiranje o zaposlitvenih možnostih prenesti na splet in spletne medije ter postati bolj ažurni. Menijo, da bi za to morale poskrbeti predvsem organizacije, ki so za to zadolžene kot na primer Zavod za zaposlovanje in študentski servisi.

Drugi predlogi so:

- organizacija kariernega sejma,
- zaposlitvene delavnice,
- predstavitve podjetij in razvojnih možnosti,
- predstavitev najbolj iskanih poklicev in poklicev prihodnosti,
- obveščanje o možnostih z brošuro,
- informiranost se bo izboljšala z večjo ponudbo delovnih mest.

Ali razmišljate o samostojnem podjetništvu?

Da razmišljajo o samostojnem podjetništvu, je odgovorilo 42% [77] vprašanih, da ne pa 58% [105].

Iz vpr. 20 je razvidno, da je 15% [9] delovno aktivnih registriranih kot samostojni podjetniki. O tem pa razmišlja sorazmerno veliko več vprašanih. Podatka, ali o tem razmišljajo dijaki, študenti ali delovno aktivni, ni.

→ Prosim označite, katera področja vas zanimajo?

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem.

Tistih, ki razmišljajo o samostojnem podjetništvu, bi delali na naslednjih področjih:

- 32% [25] turizem in gostinstvo,
- 22% [17] tehnične storitve in proizvodnja [strojništvo, elektrotehnika],
- 21% [16] multimedija in grafično oblikovanje,
- 18% [14] računalništvo [informatika, programiranje, inf. tehnologija],
- 18% [14] kmetijstvo in gozdarstvo,
- 17% [13] gradbeništvo,
- 12% [9] izobraževanje in kultura,
- 6% [4] zdravje in dobro počutje [wellnes, lepotni salon, medicina, psihoterapija]
- 4% [3] prevajanje, lektoriranje, novinarstvo,
- 3% [2] finančno, poslovno in pravno svetovanje,

Po 1 odgovor se nanaša na logistiko, prodajo, področje biotehnologije in farmacije ter geodetske storitve.

Ali se vam zdi, da je tolminska občina podjetništvu prijazno okolje?

Malo več kot polovica vprašanih je na to vprašanje odgovorila z »ne vem« [51% - 91]. Ostali pa so deljenega mnenja, in sicer polovica [24%- 42] meni, da je občina Tolmin podjetnikom prijazna, 25% [44] pa da ni.

Če odštejemo tiste, ki odgovora na to vprašanje ne vejo [predvidoma ker jih podjetništvo ne zanima], jih polovica meni, da je v občini okolje za podjetništvo perspektivno, polovica pa jih meni da ni.

→ Na kakšen način menite, da bi to lahko izboljšali?

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem. Možnih je bilo več odgovorov.

Tisti, ki so odgovorili, da je občina podjetništvu neprijazno okolje, so izbirali med načini za izboljšanje na tem področju:

- 70% [31] z ugodnimi krediti za zagon podjetja,
- 64% [26] s pomočjo pri najemanju prostorov za podjetništvo,
- 55% [24] s subvencijami za samozaposlovanje,
- 50% [22] z organizacijo delavnic o podjetništvu.

Največ jih torej meni, da mora občina pomagati z ugodnimi krediti in pomočjo pri iskanju prostorov.

Kje vidite največ možnosti za zaposlovanje v občini Tolmin?

Skoraj polovica vprašanih [176] meni, da je največji priložnosti za zaposlovanje v turizmu, tretjina v industriji, v ostalih panogah pa veliko manj. Možen je bil samo odgovor, če bi bilo možnih več, bi bila razmerja najbrž drugačna, vendar se vrstni red najbrž ne bi bistveno zamenjal.

- 49% [86] – turizem
- 32% [57] – industrija
- 8% [14] – obrt [samostojno podjetništvo]
- 7% [12] – kmetijstvo
- 6% [10] – javne službe

DRUŠTVENO UDEJSTVOVANJE IN PROSTI ČAS

Ali ste član/ica mladinske organizacije, športnega kluba, kulturne organizacije ali druge organizacije?

Da so člani mladinske, športne, kulturne ali druge organizacije je odgovorilo 69% [123] vprašanih, da ne 31% [55].

→ Prosim pojasnite zakaj niste aktivni/a član/ica nobene organizacije.

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem. Možen je bil 1 odgovor.

Med tistimi, ki so odgovorili, da niso člani nobene organizacije [55], so razlogi za to naslednji:

- 35% [19] nima časa za to,
- 29% [16] jih ne pritegne nobena organizacija,
- 20% [11] jih to ne zanima,
- 16% [9] jih ni članov, a pomagajo kateri od organizacij oz. pri organizaciji dogodkov.

Med vsemi vprašanimi [178] jih je le 6% [11] takih, ki jih tako udejstvovanje ne zanima, drugi bodisi nimajo časa bodisi ne najdejo ponudbe zase ali pa so aktivni, vendar ne kot člani organizacije.

→ Na katerih področjih delujejo organizacije, katerih član/ica ste?

Vprašanje je povezano z vprašanjem o članstvu v organizacijah. Možnih je bilo več odgovorov.

Med tistimi, ki so člani prostovoljnih organizacij, je največ [več kot polovica] članov športnih in mladinskih organizacij, nekoliko manj kulturnih.

- 56% [69] – šport,
- 51% [63] – mladina,
- 43% [53] – kultura,
- 8% [20] – turizem,
- 6% [16] – taborniki/skavti,
- 5% [12] – gasilstvo.

Med drugimi odgovori so še študentske in zdravstvena organizacija ter organizacija na področju podjetništva in organiziranja prireditev.

Ali se vam zdi pomembno udejstvovanje v takih organizacijah?

Da je udejstvovanje v takih organizacijah pomembno, meni 90% [155], da ne 10% [17] vprašanih.

Odstotek, ki jih meni, da to ni pomembno, je nekoliko višji od tistih, ki jih tako udejstvovanje ne zanima.

→ Zakaj se vam zdi pomembno udejstvovanje v takšnih organizacijah?

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem. Možnih je bilo več odgovorov.

Več kot 2/3 tistih, ki so odgovorili, da je udejstvovanje v prostovoljnih organizacijah pomembno [155], je kot razloge za pomembnost izbralo vse možne odgovore. Odgovori so bili naslednji:

- 83% [128] pridobivanje izkušenj z delom v skupini,
- 80% [124] druženje s sovrstniki,
- 74% [115] pridobivanje izkušenj z organizacijo projektov,
- 68% [105] pridobivanje splošnih kompetenc,
- 67% [104] sprejemanje odgovornosti.

Med odgovori drugo so, da se tako pripomore k razvoju lokalne skupnosti, da se v organizirani skupini lahko kaj spremeni in da imajo člani možnost raznih popustov.

Katerih dogodkov v občini Tolmin se udeležujete?

Samo 5% [8] vprašanih je odgovorilo, da se dogodkov ne udeležujejo. Med tistimi, ki se [164] se jih udeležuje:

- 79% [129] kulturnih prireditev [koncerti, predstave, razstave],
- 59% [97] kino predstav [filmi, stand up komedije],
- 46% [75] športnih prireditev kot gledalec,
- 40% [66] športnih prireditev kot tekmovalec,
- 33% [54] izobraževalnih dogodkov,
- 12% [19] potopisnih predavanj.

Ali se vam zdi, da v občini Tolmin primanjkuje dogodkov za mlade?

Kar 69% [118] vprašanih meni, da dogodkov za mlade primanjkuje, 31% [54] da ne.

→ Prosim navedite, katerih dogodkov po vašem mnenju primanjkuje?

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem in je neobvezno.

Od tistih, ki menijo, da dogodkov za mlade primanjkuje jih je 48 odgovorilo na vprašanje, katerih dogodkov primanjkuje. Odgovore so napisali sami in jih niso imeli na izbiro. Kar 2/3 je menila, da primanjkuje dogodkov zabavne narave. Statistika:

- 65% [31] zabav z glasbo [žurov, veselic, zabavnih koncertov],
- 21% [10] izobraževalnih dogodkov,
- 15% [7] kulturnih dogodkov,
- 15% [7] družabnih dogodkov [ki niso zabava z glasbo],
- 14% [6] športnih dogodkov.

Odgovore, ki so omenjali, da manjka zabav, lahko razdelimo v 3 kategorije:

- manjka zabav [brez specifikacije] – 15 odgovorov,
- manjka klubskih nočnih zabav [diskoteka, po 1. uri,...] – 8 odgovorov,
- manjka koncertov pomladi in jeseni – 7 odgovorov

Mladi torej najbolj pogrešajo zabavne dogodke, pri čemer izpostavljajo manko zabavnih dogodkov v zaprtih prostorih, ki lahko trajajo dlje kot do 1. ure ponoči in manko zabavnih dogodkov v

jesenskem, zimskem in pomladnem času. Obe zadevi sta povezani, saj so zaradi vremena v nepoletnem času taki zabavni dogodki lahko le v zaprtih prostorih.

Katere so po vašem mnenju ovire na področju organiziranja dogodkov in prostočasnih aktivnosti za mlade v občini Tolmin?

Vprašanje je bilo neobvezno, odgovorilo je 55 vprašanih. Odgovore so napisali sami in jih niso imeli na izbiro. Statistika:

- 38% [21] pomanjkanje financ,
- 24% [13] birokratske ovire [zakonske omejitve, pridobitev dovoljenj...],
- 18% [10] pomanjkanje prostorov,
- 18% [10] nezainteresiranost mladih za dogodke,
- 13% [7] ni ljudi, ki bi organizirali dogodke

Polovica [51%] jih torej meni, da so ovire na strani potencialnih organizatorjev, ki nimajo kadra ali financ, slaba polovica [42%] da so ovire zaradi pomanjkanja prostorov ali pridobitve dovoljenj za dogodke v teh prostorih in slaba šestina [18%], da je ovira nezainteresiranost mladih za dogodke.

Ali ste seznanjeni z delovanjem Mladinskega centra Tolmin?

Delovanje Mladinskega centra Tolmin pozna le slaba tretjina vprašanih [31%], vsi ostali [69%] delovanja ne poznajo.

Na katerih področjih menite, da bi moral mladinski center v Tolminu delovati?

Možnih je bilo več odgovorov, odgovorilo je 161 vprašanih, ki menijo, da bi moral MC delovati na naslednjih področjih:

- 66% [107] Informiranje in svetovanje,
- 65% [105] Organizacija [izobraževalnih] delavnic,
- 55% [88] Neformalno izobraževanje mladih,
- 52% [83] Spodbujanje mladih k aktivni participaciji,
- 48% [78] Nudenje okolja za neformalno druženje,
- 45% [73] Prostovoljne aktivnosti v korist širše družbe,
- 43% [69] Mobilnost in mednarodno povezovanje mladih

Glede na odgovore lahko zaključimo, da mladi v večini menijo, da mora MC delovati na vseh navedenih področjih, predvsem pa na področju informiranja, svetovanja in neformalnega izobraževanja.

Katerih vsebin si vi želite v mladinskem centru?

Vprašanje je bilo neobvezno, vprašani so podali predloge, katerih vsebin si želijo v MC. Odgovorilo je 18 vprašanih, ki so navedli širok spekter predlogov, ki jih lahko uvrstimo v področja iz vpr. 51. To dodatno dokazuje, da si mladi želijo MC, ki bo deloval na čim več področjih, povezanih z mladimi.

PARTICIPACIJA MLADIH V DRUŽBI

Ali menite, da so mladi dovolj vključeni v odločanje?

Da so mladi dovolj vključeni v odločanje meni le 8% [13] vprašanih, da ne 57% [90], da tega ne vejo pa 35% [56] vprašanih.

Kako pogosto spremljate odločitve, sprejete na občinski ravni?

Redno spremlja odločitve, sprejeta na občinski ravni 12% [19] vprašanih, 15% [24] jih spremlja odločitve, ki vplivajo nanje, 47% [74] jih odločitve spremlja redko, 26% [42] pa jih sploh ne spremlja.

Četrtnina jih torej odločitev sploh ne spremlja, skoraj polovica jih spremlja občasno, ostali pa bolj redno.

Ali hodite na lokalne volitve?

Da hodijo na lokalne volitve je odgovorilo več kot 2/3 – 69% [109] vprašanih, da ne le 11% [17], volilne pravice pa nima še 21% [33] vprašanih.

Na zadnjih lokalnih volitvah [2014] je bila volilna udeležba 51,63%, zato je rezultat ankete presenetljiv. Možna razlaga je, da so vprašanih izpolnjevali mladi, ki so družbeno bolj angažirani in zato tudi bolj pogosto volijo.

Ali menite, da je v tolminski občini na voljo dovolj možnosti za vključevanje mladih v sprejemanje odločitev na občinski ravni?

67% [106] vprašanih ni seznanjenih o možnostih za vključevanje mladih v sprejemanje odločitev na občinski ravni. Od tistih, ki so na vprašanje znali odgovoriti, jih je 19% [30] odgovorilo, da je možnosti dovolj, 11% [17] da jih je premalo in 4% [6] da možnosti sploh ni.

→ Zakaj menite, da je možnosti premalo oziroma jih sploh ni?

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem.

Tisti, ki so odgovorili, da je možnosti za vključevanje v odločanje na občinski ravni premalo ali jih sploh ni, so odgovarjali, zakaj menijo tako.

Med odgovori prevladujejo mnenja, da občina nima posluha in ne jemlje resno mladih in njihovih težav, da starejši nočejo dati priložnost mlajšim in da mladi niso seznanjeni z možnostmi za vključevanje.

Katere od naštetih možnosti lahko po vašem mnenju prispevajo k vključevanju mladih v sprejemanje odločitev na občinski ravni?

Možnih je bilo več odgovorov.

Kar 81% [124] vprašanih meni, da k vključevanju mladih v odločanje prispeva mladinski svet občine, po 29% [44] pa da so to javne tribune in civilne iniciative.

Med odgovori drugo so aktivnost mladinskih organizacij, individualno vključevanje in delovanje mladinskega centra.

Ste na lokalnem nivoju že podali kakšno pobudo z namenom, da se nekaj spremeni?

Možnih je bilo več odgovorov.

Daleč največ, 71% [109] vprašanih ni na lokalnem nivoju podalo še nobene pobude, da bi se kaj spremenilo, 29% [45] jo je podalo. 16% [25] je tako pobudo dalo krajevni skupnosti, 12% [19] županu, 9% [14] občinskemu svetniku, 5% [8] pa občinski upravi.

→ Če ste pobude dali, ali ste dobili odgovore nanje?

Vprašanje je povezano z zgornjim vprašanjem.

Od tistih, ki so pobudo podali jih je:

- 49% [22] dobilo odgovor nanje, nekatere pobude so bile upoštevane, nekatere ne,
- 24% [11] dobilo dogovor nanje, vendar niso bile upoštevane,
- 13% [6] dobilo odgovor nanje in so bile tudi upoštevane,
- 13% [6] ni dobilo odgovora nanje

V veliki večini primerov pobudniki dobijo vsaj odgovor na pobudo, v več kot polovici primerov pa so bile pobude tudi [vsaj deloma] upoštevane.

Na kakšen način lahko po vašem mnenju prispevate oziroma ste pripravljeni prispevati k izboljšanju položaja mladih v občini Tolmin?

Možnih je bilo več odgovorov.

Vprašani so pripravljeni oz. menijo da lahko prispevajo k boljšem položaju mladih na naslednje načine:

- 62% [96] s predlogi, idejami in pobudami,
- 48% [74] za aktivno udeležbo na dogodkih za mlade,
- 42% [64] z medsebojnim povezovanjem,
- 42% [64] s prostovoljnim delom,
- 29% [45] z aktivnim vključevanjem v odločanje na lokalnem nivoju.

Samo 6% [10] jih je odgovorilo, da ne želijo prispevati. Nekaj manj kot 2/3 bi jih torej prispevalo s svojimi predlogi, malo manj kot 1/2 z aktivnim sodelovanjem pri dogodkih in aktivnostih, manj kot 1/3 pa z vključevanjem v odločanje [v politične organe].

BIVANJSKA PROBLEMATIKA

Kakšna je vaša trenutna ureditev bivanjskih razmer?

Na vprašanje, kje trenutno prebivajo, je 52% [79] anketirancev odgovorilo, da stanujejo pri starših/skrbniki oziroma, 26% [40] pa da med tednom bivajo izven domačega kraja, čez vikend pa doma pri starših. 8% [12] jih živi pri starših vendar v ločenem gospodinjstvu, 7% [10] vprašanih živi v najemniškem stanovanju, v svoji lastni nepremičnini živi prav tako 7% [10] vprašanih.

Po tem lahko sklepamo, da je večina anketirancev še vedno bivanjsko odvisna od staršev.

Ali ste s svojim trenutnim bivanjskim statusom zadovoljni?

Kar 80% [122] vprašanih je svojim bivanjskim statusom trenutno zadovoljnih. Nimamo sicer podatka o tem, kje prebivajo in koliko so stari.

Ali si želite samostojno urediti svoje stanovanjsko vprašanje?

Pri vprašanju ali si želijo samostojno urediti bivanje, je rezultat obraten kot pri prejšnjem vprašanju. Sklepamo lahko, da si tudi večina tistih, ki so trenutno zadovoljni s svojim statusom, v prihodnosti želijo živeti finančno neodvisno. Procent tistih, ki bi si v prihodnosti želeli samostojno urediti bivanje je 66% [100], tistih, ki si tega ne želijo je 14% [22], ostali pa imajo to že urejeno [20% - 30].

→ Katere so po vašem mnenju ovire, da tega še niste storili?

Vprašanje je povezano z zgornjim, odgovarjali so tisti, ki si še niso in želijo samostojno urediti stanovanjsko vprašanje. Možnih je bilo več odgovorov.

V največ primerih [69%] je največja ovira za samostojno bivanje finančna nezmožnost ali pa anketiranci menijo, da so še premladi [42%] za tako obliko bivanja. Pri 15% vprašanih je zato kriva tudi brezposelnost ali pa to, da ne najdejo dovolj ugodnega stanovanja [16%]. 10% jih pravi, da stanovanje iščejo, vendar ne najdejo primerne.

En od vprašanih je mnenja, da so cene nepremičnin previsoke glede na kvaliteto gradnje in leto izgradnje.

Kakšne so po vašem mnenju rešitve in potrebne spremembe na področju stanovanjske politike v občini Tolmin, ki bi mladim olajšale pot do stanovanja?

Vprašanje je neobvezno, odgovorilo je 25 anketirancev.

Med predlaganimi rešitvami se največkrat omenjajo subvencionirana ter neprofitna stanovanja [13 odgovorov]. Vprašani predlagajo tudi, da bi občina uredila dodatne nove zazidljive parcele, ki bi jih prednostno za nakup ponudila mladim, ter izgradnja novih večstanovanjskih objektov [5 odgovorov], omenja se tudi prazna stanovanja, ki bi se jih moralo ponuditi mladim [2 odgovora].

INFORMIRANJE

Kateri je po vašem mnenju pravi vir informacij za mlade?

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov.

Po mnenju vprašanih so najboljši vir za informiranje mladih socialna omrežja [87%] ter splet oziroma spletne strani [77%]. Na tretjem mestu sledi informiranje preko plakatov in letakov [32%]. Sledijo tiskani mediji [17%] ter lokalni radio in lokalna TV.

Pod drugo so vprašani predlagali še informiranje preko aplikacij za mobilne naprave.

Iz odgovorov je jasno, da je informiranje najbolj učinkovito z uporabo spletnih orodij, predvsem socialnih omrežij.

Na kakšen način bi moralo biti poskrbljeno za informiranost mladih?

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov.

Večina mladih meni, da bi bilo najbolje, če bi bili informirani preko samostojne FB strani [85%]. Več kot polovica [52%] jih predlaga, da bi informacije iskali na spletnih straneh mladinskih organizacij. Tretjina meni, da bi informacije morale biti objavljene na spletni strani Občine Tolmin [31%], še več pa, da bi Občina v ta namen morala vzpostaviti poseben samostojni portal/spletno stran [40%]. 19% jih meni tudi, da bi lahko bilo več objav v tiskanih medijih.

Tudi tu se izkaže, da so najbolj učinkovita socialna omrežja.

Katera so tista področja, o katerih bi si želeli biti bolj informirani?

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov.

Področje, o katerem bi si mladi želeli biti najbolj informirani je področje zaposlovanja [90%], s 70% pa sledi področje izobraževanja. Približno polovica mladih bi si želelo biti informiranih tudi na področju rekreacije [54%] ter stanovanj [50%]. Nezanemarljiv pa je tudi podatek, da si kar 41% mladih želi biti bolj informiranih o tem, kako se lahko vključijo v odločanje v občini Tolmin. Predlagajo še informacije o aktualnih subvencijah ter natečajih.

Mladi si želijo biti obveščeni o širokem spektru področij, skoraj vsi o zaposlovanju, le nekoliko manj pa o izobraževanju. Tudi ostala področja zanimajo okrog polovico mladih.

ZAKLJUČNA VPRAŠANJA

Spol

Anketo je do konca rešilo 41% [61] moških in 59% [87] žensk. Razmerje ne odraža dejanskega stanja, vendar je vzorec moških še vedno dovolj visok za reprezentativnost.

V katero starostno skupino spadate?

30% je starih od 15 do 19 let, 36% od 20 do 24 in 29% od 25 do 30 let, ostali so starejši.

Starostne skupine so razdeljene skoraj po tretjinah, kar kaže, da je anketa zajela vse starostne skupine. Rezultati so skoraj identični kot pri 1. vprašanju, kjer je bilo 29% dijakov, 36% študentov in 35% delovno aktivnih.

Če imate kakšno konkretno misel, pobudo ali predlog za izboljšanje položaja mladih v občini Tolmin, jih prosim zapišite. Vsako mnenje je dobrodošlo.

Predlogi so objavljeni na koncu povzetka.

POVZETEK

Uvodna vprašana so služila preverjanju reprezentativnosti ankete. Glede na status, ki ga imajo vprašani, je anketa reprezentativna, saj so odstotki skoraj enaki, kot kažejo podatki SURS. Anketa je z izjemo območja Baške grape reprezentativna tudi glede na krajevno razporeditev anketirancev.

V drugem delu uvodnih vprašanj se je ugotavljalo, koliko mladih se iz občine odseli ali se jih namerava odseliti. Ugotovimo lahko, da je v preteklosti 74% mladih ostalo v občini, 26% pa se jih je odselilo. Pričakovanja so podobna, 73% tistih, ki se še šolajo, namerava ostati v občini, 27% pa ne [odgovori ne vem – 17% – tukaj niso upoštevani]. Polovica tistih, ki se jih odseli ali se nameravajo odseliti, to stori zaradi osebnih razlogov [partner, življenski stil], polovica pa zaradi objektivnih razlogov [zaposlitev, v manjši meri stanovanje].

Med 1/3 in 1/2 šolajočih ne pozna možnosti štipendiranja, tisti, ki jih poznajo, dobro poznajo državno, zoisovo in kadrovske štipendije, slabo pa možnosti štipendiranja šolanja v tujini.

Da je neformalno izobraževanje pomembno, meni 90% vprašanih, vendar jih ta izraz pozna le 60%. 2/3 vprašanih se udeležuje neformalnih izobraževanj v občini, daleč največ [2/3] 1x letno ali manj. 2/3 jih je tudi seznanjenih z možnostmi, polovica teh meni, da je možnosti premalo. Če bi jih bilo več, bi se izobraževanj tudi bolj pogosto udeleževali. Predlagane so številne in zelo raznovrstne vsebine. 80% vprašanih menim, da neformalno izobraževanje ponujajo mladinske organizacije, 40% občina in njeni zavodi, 20% pa podjetja.

3/4 vprašanih meni, da mladi niso dovolj informirani o zaposlitvenih možnostih. Za informiranje bi morale poskrbeti pristojne organizacije, predvsem z večjo ažurnostjo in obveščanjem preko spletnih orodij. Dobre 3/4 vprašanih bi se zaradi zaposlitve izselilo iz občine.

Med šolajočimi 2/3 delata preko študentskega dela vsaj občasno, velik je delež takih, ki to počnejo zelo redno. 83% jih bo po koncu šolanja iskalo zaposlitev v občini, 17% pa ne [odgovori ne vem tu niso upoštevani].

Med delovno aktivnimi jih je 10% vprašanih brezposelnih [dejansko jih je več], 41% jih je zaposlenih za nedoločen čas, 1/2 pa je t.i. prekarnih zaposlitev [največ pogodbe za določen čas, nato samostojni podjetniki in delo prek avtorskih in podjemnih pogodb].

Polovica vprašanih največ možnosti za zaposlovanje vidi v turizmu, 1/3 v industrijskih podjetjih, malo pa jih vidi v obrti, kmetijstvu ali javnih službah,

1/2 vprašanih ne ve odgovora na vprašanje, ali je občina podjetništvu prijazno okolje, med ostalimi jih 1/2 meni, da ni, 1/2 pa da je. 42% vprašanih razmišlja o samostojnem podjetništvu, po več kot 1/3 v turizmu in tehničnih panogah [strojništvo, elektrotehnika, računalništvo...], manj [po 15-20%] jih razmišlja o multimedijskih in grafičnih storitvah, kmetijstvu in gozdarstvu ter gradbeništvu. Okrog 2/3 vprašanih menita, da mora občina podjetnikom pomagati z ugodnimi krediti in pri pridobitvi ustreznih prostorov, okrog 1/2 pa da tudi s subvencijami za samozaposlovanje in izobraževanje o podjetništvu.

Kar 90% vprašanih meni, da je društveno udejstvovanje pomembno iz več razlogov – najpomembnejši [okrog 80% odgovorov] so pridobivanje izkušenj z delom v skupini in pri organizaciji dogodkov ter druženje, malo manj a še vedno zelo pomembni [po 2/3 odgovorov] so pridobivanje splošnih kompetenc in prevzemanje odgovornosti. Kljub temu je v društva včlanjenih

69% vprašanih, največ na področju športa [56%], mladine [51%] in kulture [43%], pod 10% v turizmu, tabornikih/skavtih in gasilstvu.

79% vprašanih se udeležuje koncertov, razstav in predstav, 55% dogodkov v kinu, skoraj polovica športnih prireditev kot tekmovalec ali gledalec, tretjina pa izobraževalnih dogodkov. 69% jih meni, da dogodkov za mlade primanjkuje, od tega 2/3 pogoša zabav z glasbo, predvsem v nepoletnem času in v večerno-nočnih urah. Od 15-20% jih meni, da primanjkuje tudi drugih dogodkov – izobraževalnih, športnih in kulturnih. Največ jih kot oviro za organizacijo več dogodkov navaja pomanjkanje denarja [38%], 1/4 birokratske oz. zakonske ovire, precej pa tudi pomanjkanje ustreznih prostorov, nezainteresiranost mladih za udeležbo in pripravljenost dogodka organizirati.

Delovanje Mladinskega centra pozna le 31% vprašanih. Vprašani menijo, da bi moral mladinski center delovati na širokem spektru področij. 2/3 odgovorov meni, da bi MC moral izobraževati, svetovati in informirati, 1/2 da bi moral mlade spodbujati k aktivnem udejstvovanju v družbi, slaba polovica pa da bi moral zagotavljati prostore za neformalno druženje ter skrbeti za [mednarodno] mobilnost in povezovanje.

Velika večina [87%] vprašanih meni, da mladi niso dovolj vključeni v sprejemanje odločitev na občinski ravni, vendar tudi večina redko ali nikoli ne spremlja teh odločitev. Le dobra četrtnina jih namreč redno spremlja vsaj odločitve, ki vplivajo nanje. 2/3 vprašanih tudi ni seznanjenih o možnostih za vključevanje v sprejemanje odločitev, tisti, ki so z njimi seznanjeni, večinoma menijo, da je možnosti dovolj. Največja težava je torej v informiranosti.

V nasprotju s pričakovanji se velika večina vprašanih [okrog 3/4] udeležuje lokalnih volitev. Dejanska volilna udeležba med vsemi občani je le nekoliko nad polovico.

Kar 81% vprašanih meni, da lahko največ za vključevanje mladih stori mladinski svet, manj kot tretjina, da so to javne tribune in civilne iniciative. Pri tem je potrebno opozoriti na slabo razlikovanje mladih med pojmi kot sta mladinski svet in mladinski center in si odgovor intepretirati, da jih daleč največ meni, da za vključevanje mladih največ lahko stori neko telo, ustanovljeno za ukvarjanje z mladinsko problematiko.

29% vprašanih je na lokalnem nivoju že podalo kako pobudo, dobra polovica krajevni skupnosti, ostali županu, občinskemu svetu ali občinski upravi. Skoraj 2/3 pobud sta bili vsaj deloma upoštevani, v veliki večini primerov pa je bilo na pobudo vsaj odgovorjeno.

Skoraj vsi vprašani so pripravljene prispevati k izboljšanju položaja mladih v občini. Nekaj manj kot 2/3 s svojimi predlogi in pobudami, nekaj manj kot 1/2 z aktivno udeležbo na dogodkih za mlade in medsebojnim povezovanjem, manj kot 1/3 pa z aktivnim vključevanjem v [politično] odločanje.

Polovica vprašanih ima stalno prebivališče pri starših, četrtnina jih pri starših prebiva med vikendom, dobra petina pa živi v lastnem gospodinjstvu. Med tistimi, ki so bivanjsko še odvisni od staršev, si jih več kot 80% želi v prihodnosti živeti samostojno, petina teh si stanovanje tudi aktivno išče. Največja ovira, pri tistih, ki še ne živijo samostojno, a si tega želijo, so finance [69%] in starost [42%]. Med predlaganimi rešitvami stanovanjske problematike, se odgovori najpogosteje nanašajo na večjo možnost subvencioniranega in neprofitnega najema, nekaj pa tudi na ponudbo novih zazidljivih parcel in novogradnjo večstanovanjskih objektov.

Za informiranost mladih bi po mnenju večine [81%] moralo biti poskrbljeno preko Facebook strani. Še več jih meni, da bi se moralo informirati preko spletne strani, vendar so mnenja deljena – 1/2 jih meni, da bi to moralo biti na spletni strani mladinske organizacije [ali organizacije za mlade], 40%

da na posebnem samostojnem občinskem portalu za mlade, 1/3 pa da na spletni strani občine. 19% jih meni, da bi več objav moralo biti tudi v klasičnih medijih. Najbolj primerna za informiranje so torej spletna socialna omrežja, obsežnejše vsebine pa bi morale biti na posebni spletni strani ali na spletni strani organizacije za mlade.

Mladi si želijo biti obveščeni o širokem spektru področij. V 90% primerov o zaposlovanju, v 70% pa o izobraževanju. Ostala področja [rekreacija, stanovanja in vključevanje v odločanje] zanimajo okrog polovico mladih.

Anketo je do konca rešilo 148 ljudi, od tega 41% [61] moških in 59% [87] žensk. Razmerje ne odraža dejanskega stanja, vendar je vzorec moških še vedno dovolj visok za reprezentativnost. Zadnje vprašanje, ki se nanaša na starostno skupino, odraža skoraj enakomerno zastopanost vseh skupin.

Na koncu so vprašani podali še svoje konkretne predloge za izboljšanje položaja mladih v občini, ki so naslednji:

- Tolmin bi lahko pokrili z optično povezavo, ki bi zagotavljala višjo kakovost telekomunikacijskih storitev.
- Mladi ki niso iz Tolmina ali bližnje okolice niso dovolj obveščeni in imajo občutek, da se preveč stvari odloča znotraj ožjega kroga in da mladi izven Tolmina in okolice nimajo možnosti vključevanja mladih v razne projekte.
- Mladi se bodo vračali in ostajali v Tolminu, če bodo tu dobili stalno zaposlitev in partnerja. Privabljanje podjetij bi privabilo tudi nove prebivalce.
- Mladino v občini je potrebno zadržati tudi z raznimi dogodki/zabavami, sicer bo Tolmin mrtvo mesto.
- Občina naj bo zgled ostalim, že sedaj se čuti pozitivno naravnost mladih, ki organizirajo veliko dogodkov na lastno pest [Dobrosočnost, projekt Mala hiša, turnirji], a ne smemo biti zadovoljni samo s tem, tolminska občina naj bo zgled vsem. Možnosti so v turizmu, kjer bi bilo lahko zaposlenih več mladih.
- Čim več mladih mora biti na občinskih položajih.
- Spreminjati je treba zavest mladih, da je tudi tukaj lepo in da je treba za uspeh tudi sam nekaj narediti.
- Več dogajanja [zabave, prireditve] bi moralo biti izven poletne sezone.
- Dogodki, delavnice in izobraževanja bi se morali dogajati tudi po drugih krajih občine in ne samo v Tolminu, da bi se v dogajanje vključili tudi mladi iz drugih, bolj oddaljenih krajev, ki mogoče do dogodkov niti ne morejo, ker nimajo prevoza.
- Občina bi morala informacije dobivati tudi od nepolnoletnih mladostnikov.
- Občina bi lahko razpisala in vsako leto sofinancirala mentorstvo ali polletno zaposlitev pri delodajalcih, ki bi želeli nuditi mentorstvo oz. začetne izkušnje za nadaljnje zaposlovanje.
- Vzpostaviti bi bilo treba elektronski naslov ali spletni portal, kjer bi se pisale zamisli, pobude in predlogi, ter bi nanje s konkretnimi odgovorili odgovarjal župan po skupni debati z občinskim svetom.
- Mladi morajo biti sami bolj disciplinirani in se tudi sami bolj zgodaj vključevati v sodelovanje.
- Poskrbeti bi se moralo za sklop prostorov, kjer bi se lahko izvajali različni dogodki, namenjeni mladim [pa tudi ostalim].